

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου: «I) Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, II) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016, III) Τροποποίηση του ν. 3251/2004 σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 κατά το μέρος που τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, IV) Άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 16
ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

Το Μέρος Πρώτο του υποβαλλόμενου Σχεδίου Νόμου αποβλέπει στη νομοθετική κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμ. 16 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ).

Σύμφωνα με τα άρθρα 32-34 της ΕΣΔΑ, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) αποφαίνεται επί ατομικών και διακρατικών προσφυγών που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή της ΕΣΔΑ και των Πρωτοκόλλων της. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 47 της ΕΣΔΑ, το ΕΔΔΑ «μπορεί, μετά από αίτηση της Επιτροπής των Υπουργών, να εκδίδει γνωμοδοτήσεις για νομικά θέματα που αφορούν στην ερμηνεία της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της. Ωστόσο, οι γνωμοδοτήσεις αυτές δεν μπορούν να αναφέρονται ούτε σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο ή την έκταση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στον τίτλο Ι της Σύμβασης και στα Πρωτόκολλα, ούτε στα λοιπά θέματα τα οποία το Δικαστήριο ή η Επιτροπή των Υπουργών πρέπει ενδεχομένως να εξετάσουν λόγω υποβολής προσφυγής κατά τη Σύμβαση». Με το παρόν Πρωτόκολλο διευρύνεται η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του ΕΔΔΑ, η οποία μέχρι τώρα περιοριζόταν στα θέματα του άρθρου 47 της ΕΣΔΑ.

Το εν λόγω Πρωτόκολλο προβλέπει τη δυνατότητα των Ανωτάτων Δικαστηρίων των κρατών μερών της ΕΣΔΑ να υποβάλουν αίτημα γνωμοδότησης προς το ΕΔΔΑ επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην ΕΣΔΑ ή στα Πρωτόκολλα αυτής. Το Πρωτόκολλο εντάσσεται στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού επίβλεψης της ΕΣΔΑ, καθώς και της ενίσχυσης του διαλόγου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ.

Πρέπει κατ' αρχάς να τονισθεί ο προαιρετικός χαρακτήρας της γνωμοδοτικής διαδικασίας που θεσπίζει το εν λόγω Πρωτόκολλο. Η υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης εναπόκειται στην απόλυτη κρίση και διακριτική ευχέρεια των εθνικών δικαστηρίων, σε αντίθεση με τη διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής στο Δικαστήριο

της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης Ε.Ε., η οποία είναι, υπό προϋποθέσεις, υποχρεωτική για τα εθνικά δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικο μέσα. Είναι προφανές ότι εάν ανακύψει ζήτημα από την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου που θα ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 267 της Συνθήκης Ε.Ε., το δικάζον δικαστήριο υποχρεούται, κατά τα ανωτέρω, να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΕ. Συνεπώς, η δυνατότητα υποβολής αιτήματος γνωμοδότησης στο ΕΔΔΑ τελεί υπό την επιφύλαξη του άρθρου 267 της Συνθήκης Ε.Ε. και των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτό. Άλλωστε, επί του θέματος αυτού υφίσταται και σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ (Boshporus κατά Ιρλανδίας, Απόφαση της 30ής Ιουνίου 2005, Anotins κατά Λετονίας, Απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2014, κ.α.).

Εξάλλου, παρά το γεγονός ότι η ΕΣΔΑ δεν συνιστά νομική πράξη τυπικώς ενταγμένη στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις τα αναγνωρισμένα από αυτή θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν τμήμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως γενικές αρχές, η δε διάταξη του άρθρου 52 παράγραφος 3 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει να αναγνωρίζεται στα κατοχυρωμένα από αυτόν δικαιώματα, τα οποία αντιστοιχούν σε δικαιώματα που διασφαλίζονται από την ΕΣΔΑ, η ίδια έννοια και η ίδια εμβέλεια με εκείνη που τους αποδίδει η ΕΣΔΑ.

Πρέπει επίσης να τονισθεί ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της γνωμοδότησης. Το εθνικό δικαστήριο θα λάβει υπόψη του τη γνωμοδότηση ως προς το ζήτημα αρχής που τέθηκε και σχετίζεται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της ΕΣΔΑ και των κυρωθέντων Πρωτοκόλλων της, χωρίς ωστόσο να δεσμεύεται από το περιεχόμενό της.

Το Μέρος Πρώτο αποτελείται από τέσσερα άρθρα. Το άρθρο 1 περιλαμβάνει τις διατάξεις του ως άνω Πρωτοκόλλου στο πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και την μετάφρασή του στην ελληνική. Στα άρθρα 2 έως 4 περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την προσαρμογή της εθνικής έννομης τάξης στις προβλέψεις του Πρωτοκόλλου.

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το εν λόγω Πρωτόκολλο αποτελεί συνέχεια της Διάκρυξης που υιοθετήθηκε στη Διάσκεψη Υψηλού Επιπέδου για το Μέλλον του ΕΔΔΑ, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Σμύρνη (26-27 Απριλίου 2011), καθώς και της Διάκρυξης της Διάσκεψης του Μπράιτον (19- 20 Απριλίου 2012), η οποία κάλεσε την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να προχωρήσει στη σύνταξη του Πρωτοκόλλου. Η Επιτροπή Υπουργών, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις θετικές γνωμοδοτήσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης (Γνώμη 285 (2013)) και του ΕΔΔΑ (της 6ης Μαΐου 2013), υιοθέτησε το Πρωτόκολλο στη 1176η σύνοδό της. Το Πρωτόκολλο άνοιξε για υπογραφή στις 2 Οκτωβρίου 2013.

2. Οι ρυθμίσεις του Πρωτοκόλλου

Το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου περιγράφει τις βασικές παραμέτρους της νέας διαδικασίας.

Ειδικότερα, η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου προβλέπει τα ακόλουθα:

Πρώτον, προβλέπει ρητά ότι τα Ανώτατα Δικαστήρια

μπορούν να ζητήσουν την έκδοση γνωμοδότησης, καθιστώντας σαφή την προαιρετική φύση του αιτήματος γνωμοδότησης. Όπως μάλιστα σημειώνεται στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου, από την πρόβλεψη αυτή συνάγεται και η δυνατότητα του αιτούντος δικαστηρίου να αποσύρει το αίτημα γνωμοδότησης.

Δεύτερον, προβλέπει ότι το αίτημα γνωμοδότησης μπορεί να υποβληθεί μόνο από τα Ανώτατα Δικαστήρια που θα ορίσει το συμβαλλόμενο κράτος σύμφωνα με το άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου. Η ratio της εν λόγω πρόβλεψης είναι αφενός ο περιορισμός των δικαστηρίων που μπορούν να υποβάλουν αίτημα γνωμοδότησης, ώστε να αποφευχθούν τα πολλαπλά αιτήματα και να διατηρείται το επιθυμητό επίπεδο διαλόγου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ, και αφετέρου η προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες των εθνικών δικαστικών συστημάτων.

Η τρίτη παράμετρος αφορά τη φύση των ζητημάτων επί των οποίων υποβάλλεται το αίτημα γνωμοδότησης. Ο όρος «ζητήματα αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλα αυτής» προέρχεται από το άρθρο 43 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ που αφορά την παραπομπή υποθέσεων στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης του ΕΔΔΑ, το οποίο άλλωστε θα εκδίδει και τις γνωμοδοτήσεις.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ότι το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει γνωμοδότηση μόνο στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν του. Κατά συνέπεια, αποκλείεται η υποβολή αιτήματος για ένα νομικό ζήτημα το οποίο δεν αναφέρεται στο πλαίσιο συγκεκριμένης υπόθεσης.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου θέτει τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί το αίτημα γνωμοδότησης. Οι προϋποθέσεις αυτές αντανακλούν το σκοπό της διαδικασίας της γνωμοδότησης, η οποία δεν σκοπεί στην επίλυση μιας διαφοράς από το ΕΔΔΑ, αλλά στην παροχή κατευθύνσεων προς τα εθνικά δικαστήρια για ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εκδίκαση μιας υπόθεσης και σχετίζονται με την ΕΣΔΑ. Κατά συνέπεια, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει αφενός μεν να θεωρεί πρόσφορη την έκδοση μιας γνωμοδότησης για την επίλυση της υπόθεσης, αφετέρου δε να αναπτύξει το σχετικό νομικό και πραγματικό πλαίσιο της υπόθεσης, ώστε να επιτρέψει στο ΕΔΔΑ να εστιάσει στο ζήτημα αρχής που σχετίζεται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της ΕΣΔΑ.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το αίτημα γνωμοδότησης υποβάλλεται στην επίσημη γλώσσα του συμβαλλόμενου κράτους, όπως σημειώνεται στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου.

Το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ότι ένα Συμβούλιο πέντε δικαστών του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης αποφασίζει εάν θα δεχθεί το αίτημα γνωμοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου. Η εν λόγω διαδικασία είναι όμοια με τη διαδικασία που ακολουθείται για την παραπομπή υπόθεσης στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης σύμφωνα με το άρθρο 43 της ΕΣΔΑ. Σε αντίθεση όμως με τη διαδικασία του άρθρου 43, η απόφαση του Συμβουλίου επί της αποδοχής ή απόρριψης του αιτήματος γνωμοδότησης πρέπει να είναι

αιτιολογημένη. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αναμένεται να αποσαφηνιστεί και η έννοια των «ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της ΕΣΔΑ». Εάν το Συμβούλιο δεχθεί το αίτημα, η γνωμοδότηση εκδίδεται από το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης του Δικαστηρίου. Η πρόβλεψη αυτή συνάδει με το χαρακτήρα των ζητημάτων επί των οποίων ζητείται η γνωμοδότηση, καθώς και με την ομοιότητα της γνωμοδοτικής διαδικασίας με τη διαδικασία παραπομπής στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης σύμφωνα με το άρθρο 43 της ΕΣΔΑ.

Στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου σημειώνεται ότι η προτεραιότητα που θα δοθεί στην έκδοση μιας γνωμοδότησης εναπόκειται στην κρίση του ίδιου του ΕΔΔΑ. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι, λόγω της φύσης των κρινόμενων ζητημάτων, η γνωμοδοτική διαδικασία θα πρέπει να διενεργείται κατά προτεραιότητα, καθώς τυχόν καθυστέρηση στην έκδοση της γνωμοδότησης θα συνεπάγεται καθυστέρηση της εθνικής δίκης και, συνεπώς, θα πρέπει να αποφεύγεται.

Το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου προβλέπει επίσης την αυτοδίκαιη συμμετοχή στο Συμβούλιο και στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης του δικαστή του κράτους στο οποίο ανήκει το αιτούν δικαστήριο. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιος δικαστής, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου επιλέγει πρόσωπο που μετέχει ως δικαστής, από τον κατάλογο που υποβάλλει εκ των προτέρων το εν λόγω κράτος. Ο κατάλογος αυτός, σύμφωνα με την επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου, είναι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 26 παράγραφος 4 της ΕΣΔΑ.

Το άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου παρέχει το δικαίωμα στον Επίτροπο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης και στο κράτος στο οποίο ανήκει το αιτούν δικαστήριο να υποβάλουν παρατηρήσεις και να λάβουν μέρος στην ακροαματική διαδικασία επί του αιτήματος γνωμοδότησης, αντίστοιχα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της ΕΣΔΑ.

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί επίσης, στο πλαίσιο της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να καλέσει οποιοδήποτε άλλο συμβαλλόμενο κράτος ή πρόσωπο που δεν είναι διάδικο ή κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο να υποβάλουν εγγράφως παρατηρήσεις ή να λάβουν μέρος σε οποιαδήποτε ακροαματική διαδικασία. Όπως σημειώνεται στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου, εναπόκειται στο ΕΔΔΑ να αποφασίσει εάν θα λάβει χώρα ακρόαση στο πλαίσιο της γνωμοδοτικής διαδικασίας.

Το άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ότι οι γνωμοδοτήσεις του ΕΔΔΑ πρέπει να είναι αιτιολογημένες, καθώς και το δικαίωμα κάθε δικαστή να επισυνάψει έκθεση της προσωπικής του γνώμης.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ότι το ΕΔΔΑ θα κοινοποιεί τις γνωμοδοτήσεις στο αιτούν δικαστήριο, καθώς και στο συμβαλλόμενο μέρος στο οποίο ανήκει το δικαστήριο αυτό. Σύμφωνα με την επεξηγηματική έκθεση, η γνωμοδότηση προφανώς θα κοινοποιείται και σε κάθε άλλο μέρος που έχει συμμετάσχει στη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου.

Προβλέπεται επίσης η δημοσίευση των γνωμοδοτήσεων από το ΕΔΔΑ.

Το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ρητά ότι οι γνωμοδοτήσεις δεν είναι δεσμευτικές. Κατά συνέπεια,

το εθνικό δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τη γνωμοδότηση, χωρίς ωστόσο να δεσμεύεται από το περιεχόμενό της, σύμφωνα με όσα έχουν ήδη αναφερθεί.

Επιπλέον, είναι απολύτως σαφές ότι η έκδοση μιας γνωμοδότησης δεν εμποδίζει την άσκηση προσφυγής ενώπιον του ΕΔΔΑ σύμφωνα με το άρθρο 34 της ΕΣΔΑ. Εντούτοις, όπως επισημαίνεται στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου, εάν υποβληθεί προσφυγή μετά την έκδοση γνωμοδότησης, την οποία ακολούθησε το εθνικό δικαστήριο, αναμένεται ότι θα απορριφθεί ως απαράδεκτη ή θα διαγραφεί από το πινάκιο στο μέτρο που έχει το ίδιο αντικείμενο με το περιεχόμενο της γνωμοδότησης.

Σημειώνεται επίσης, ότι οι γνωμοδοτήσεις δεν επηρεάζουν άλλες μεταγενέστερες προσφυγές ενώπιον του ΕΔΔΑ. Εντούτοις, οι γνωμοδοτήσεις αποτελούν μέρος της νομολογίας του ΕΔΔΑ, όπως και οι αποφάσεις του. Επισημαίνεται δε στην επεξηγηματική έκθεση ότι η ερμηνεία της ΕΣΔΑ και των Πρωτοκόλλων της που περιλαμβάνεται στις γνωμοδοτήσεις θα έχει την ίδια βαρύτητα με αυτή που περιλαμβάνεται στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ.

Το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου είναι απόρροια του προαιρετικού χαρακτήρα του Πρωτοκόλλου. Κατά συνέπεια, το Πρωτόκολλο δεν εισάγει νέες διατάξεις στην ΕΣΔΑ. Μόνο μεταξύ των μερών που κυρώνουν το Πρωτόκολλο θεωρούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 5 ως πρόσθετα άρθρα στην ΕΣΔΑ και όλες οι διατάξεις της εφαρμόζονται αναλόγως.

Τα άρθρα 7, 8 και 11 του Πρωτοκόλλου περιέχουν τις συνήθειες τελικές διατάξεις των συμβατικών κειμένων που υιοθετούνται στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου προβλέπει, σε αντίθεση με το άρθρο 57 της ΕΣΔΑ, ότι τα συμβαλλόμενα στο Πρωτόκολλο μέρη δεν μπορούν να διατυπώσουν επιφυλάξεις.

Το άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου προβλέπει ότι τα κράτη μέρη θα υποδείξουν, με δήλωσή τους, τα Ανώτατα Δικαστήρια που μπορούν να ζητήσουν την έκδοση γνωμοδότησης. Η δήλωση αυτή μπορεί να τροποποιηθεί οποτεδήποτε και να προστεθούν ή να αφαιρεθούν δικαστήρια.

3. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στο Πρωτόκολλο

Με το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου ορίζονται τα Ανώτατα Δικαστήρια τα οποία είναι αρμόδια να υποβάλουν αίτημα γνωμοδότησης. Προβλέπεται ότι το αίτημα μπορεί να υποβληθεί είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος των διαδίκων. Σε κάθε περίπτωση όμως, η υποβολή αιτήματος εναπόκειται στην απόλυτη κρίση των εν λόγω δικαστηρίων, η δε απόρριψη του σχετικού αιτήματος των διαδίκων δεν χρήζει αιτιολογίας.

Με το άρθρο 3 ρυθμίζονται τα σχετικά με το περιεχόμενο του αιτήματος γνωμοδότησης, καθώς και η γλώσσα στην οποία αυτό υποβάλλεται. Προβλέπεται επίσης η κοινοποίηση του αιτήματος γνωμοδότησης στους διαδίκους, δεδομένου ότι αφενός μεν αναστέλλεται η πρόοδος της δίκης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, αφετέρου δε αυτοί έχουν έννομο συμφέρον να γνωρίζουν το περιεχόμενό του, αφού ενδέχεται να κληθούν να συμ-

μετάσχουν και στην ενώπιον του ΕΔΔΑ διαδικασία.

Με το άρθρο 4 προβλέπεται η αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου και η επανέναρχή της μετά την κοινοποίηση της γνωμοδότησης (ή της απόφασης απόρριψης του αιτήματος), μεταφρασμένης, στους διαδίκους. Σημειώνεται ότι, για λόγους διασφάλισης και μόνον του ενιαίου της κρίσεως, προβλέπεται η ενήμερωση των δικαστηρίων του οικείου κλάδου σχετικά με την εν λόγω αναστολή.

Επισημαίνεται ότι το ζήτημα της γλώσσας είναι κρίσιμο. Οι γνωμοδοτήσεις εκδίδονται σε μία από τις επίσημες γλώσσες του ΕΔΔΑ (αγγλική, γαλλική). Εντούτοις, όπως σημειώνεται στην επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου, το ζήτημα της μετάφρασης της γνωμοδότησης είναι εξαιρετικά σημαντικό. Η εθνική διαδικασία, η οποία δεν διεξάγεται στις γλώσσες αυτές, έχει ανασταλεί εν αναμονή της κοινοποίησης της γνωμοδότησης και δεν μπορεί να επανεκκινήσει, παρά μόνο αφού μεταφραστεί η γνωμοδότηση στη γλώσσα του δικάζοντος δικαστηρίου. Για να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις, η επεξηγηματική έκθεση του Πρωτοκόλλου επισημαίνει ότι είναι πιθανή η συνεργασία του ΕΔΔΑ με τις εθνικές αρχές για την ταχύτερη ολοκλήρωση της μετάφρασης. Είναι εντούτοις σαφές ότι η μετάφραση της γνωμοδότησης διεξάγεται με επιμέλεια των εθνικών αρχών.

Προβλέπεται ότι η μετάφραση της γνωμοδότησης διενεργείται με επιμέλεια του Αντιπροσώπου της Ελληνικής Κυβέρνησης στο ΕΔΔΑ, στον οποίο κοινοποιείται η γνωμοδότηση. Εν συνεχεία, διαβιβάζεται υπ' αυτού στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο, με τη σειρά του, κοινοποιεί τη μεταφρασθείσα γνωμοδότηση στους διαδίκους.

Η μετάφραση της γνωμοδότησης (ή της απόφασης απόρριψης του αιτήματος γνωμοδότησης) κρίνεται αναγκαία, διότι θα αποτελεί πλέον στοιχείο του φακέλου της δικογραφίας. Η δε κοινοποίησή της προβλέπεται διότι οι διάδικοι στην εθνική δίκη δεν αποτελούν διαδίκους και στην ενώπιον του ΕΔΔΑ γνωμοδοτική διαδικασία. Συνεπώς, θα πρέπει να τους κοινοποιείται η εκδοθείσα γνωμοδότηση, αφενός διότι έχουν έννομο συμφέρον, αφετέρου δε για την επανέναρχή της δίκης.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/343 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 9ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 2016

Ι. Γενικό Μέρος

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και ήδη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, τέθηκε ως ακρογωνιαίος λίθος της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις εντός της Ένωσης η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών. Η αρχή αυτή κατοχυρώθηκε ήδη στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπου προβλέπεται πλέον και ρητά ότι η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών (άρθρο 82

ΣΛΕΕ). Επίσης, στο Πρόγραμμα της Χάγης του 2004, αναφέρεται ότι η περαιτέρω υλοποίηση της αμοιβαίας αναγνώρισης ως ακρογωνιαίος λίθου της δικαστικής συνεργασίας συνεπάγεται την ανάπτυξη ισοδύναμων κανόνων για τα δικονομικά δικαιώματα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών με βάση διάφορες μελέτες σχετικά με το υφιστάμενο επίπεδο διασφαλίσεων στα κράτη - μέλη και λαμβανομένων δεόντως υπόψη των νομικών παραδόσεων τους. Η εφαρμογή της εν λόγω αρχής βασίζεται στην αποδοχή ότι τα κράτη μέλη έχουν αμοιβαία εμπιστοσύνη στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης καθενός από αυτά. Η έκταση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης εξαρτάται από διάφορες παραμέτρους και περιλαμβάνει μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων των υπόπτων και των κατηγορουμένων προσώπων και τον καθορισμό ελάχιστων κοινών κανόνων, αναγκαίων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της εν λόγω αρχής. Ωστόσο, μολονότι τα κράτη - μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΕΣΔΑ και του ΔΣΑΠΔ, η εμπειρία (ιδίως από την έκδοση και εκτέλεση του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης) έχει δείξει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν εξασφαλίζει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών - μελών. Η δραστηριότητα του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης όσον αφορά την επέμβαση σε ατομικά δικαιώματα σε συνδυασμό με τη διαφορετική μεταχείριση από απόψεως δικαιωμάτων των υπόπτων, κατηγορουμένων και καταδίκων από τις επιμέρους εθνικές έννομες τάξεις των κρατών - μελών γέννησαν την ανάγκη για αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ κρατικού δικονομικού καταναγκασμού (και δη ασκούμενου κατ' εντολή του κράτους έκδοσης του ΕΕΣ χωρίς κατ' αρχήν δυνατότητα του κράτους εκτέλεσης να αμφισβητήσει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του αξιοποιούντος λόγω της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης) δημιούργησαν ένα έλλειμμα διαδικαστικής ισορροπίας εις βάρος των δικαιωμάτων του καθ' ου το ΕΕΣ, γεγονός που πλήττει το θεμέλιο της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, δηλαδή την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών - μελών, και κατέστησαν αναγκαία την αναγνώριση ενός minimum επιπέδου δικαιωμάτων του συλλαμβανόμενου και κρατούμενου δύναμει του ΕΕΣ, κοινού σε όλα τα κράτη - μέλη.

2. Έτσι στις 30 Νοεμβρίου 2009 το Συμβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για έναν οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες («οδικός χάρτης»), διαπιστώνοντας ότι (σκ. 8, 10 του οδικού χάρτη): «Η αμοιβαία αναγνώριση προϋποθέτει ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών εμπιστεύονται τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών - μελών. Προκειμένου να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αναγκαίο να υπάρχουν, παράλληλα με τη Σύμβαση, κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων οι οποίοι να τηρούνται και να εφαρμόζονται ορθώς στα κράτη - μέλη. [...] Ωστόσο, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στον τομέα της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας σχετικά με μέτρα τα οποία διευκολύνουν την άσκηση ποινικής δίωξης. Είναι πλέον καιρός να αναληφθεί δράση ώστε να βελτιωθεί η ισορροπία ανάμεσα στα μέτρα αυτά και στην προστασία των ατομικών δικονομικών δικαιωμάτων. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την

ενίσχυση των δικονομικών εγγυήσεων και του σεβασμού του κράτους δικαίου κατά τις ποινικές διαδικασίες, ανεξάρτητα από τον τόπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον οποίο αποφασίζουν να ταξιδέψουν, να σπουδάσουν, να εργασθούν ή να ζήσουν οι πολίτες.» Με τον οδικό χάρτη ζητείται, βάσει σταδιακής προσέγγισης, η έγκριση μέτρων όσον αφορά το δικαίωμα μετάφρασης και διερμηνείας (μέτρο Α), το δικαίωμα ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τις κατηγορίες (μέτρο Β), το δικαίωμα σε νομικές συμβουλές και σε δικαστική αρωγή (μέτρο Γ), το δικαίωμα επικοινωνίας με συγγενείς, εργοδότες και προξενικές αρχές (μέτρο Δ) και τις ειδικές διασφαλίσεις για ευάλωτους υπόπτους ή κατηγορουμένους (μέτρο Ε).

3. Στις 11 Δεκεμβρίου 2009 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τον οδικό χάρτη και τον κατέστησε μέρος του «Προγράμματος της Στοκχόλμης - Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες» (σημείο 2.4). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε τον μη εξαντλητικό χαρακτήρα του οδικού χάρτη, καλώντας την Επιτροπή να εξετάσει περαιτέρω στοιχεία των ελάχιστων δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων και να εκτιμήσει κατά πόσον πρέπει να εξεταστούν άλλα ζητήματα, όπως το τεκμήριο της αθωότητας, για την προώθηση της βελτίωσης της συνεργασίας στον τομέα αυτό. Σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα κατά τις ποινικές διαδικασίες έχουν εκδοθεί τρία μέτρα σύμφωνα με τον οδικό χάρτη, δηλαδή οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2010/64/ΕΕ (της 20ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το ν. 4236/2014), 2012/13/ΕΕ (της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, η οποία ενσωματώθηκε ομοίως στο ελληνικό δίκαιο με το ν. 4236/2014) και 2013/48/ΕΕ (της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το ν. 4478/2017).

4. Όπως διατρανώνεται στο προοίμιο αυτής (σκ. 9 και 10), σκοπός της παρούσας Οδηγίας είναι να ενισχυθεί το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για ορισμένες πτυχές του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των κρατών - μελών στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών - μελών και, ως εκ τούτου, να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις, αλλά και να αρθούν επίσης τα τυχόν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών στην επικράτεια όλων των κρατών - μελών.

5. Όπως παρατηρήθηκε πολλαπλώς στη θεωρία κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών εργασιών, αλλά και μετά την έκδοσή της, η Οδηγία στην πραγματικότητα

αποβλέπει στην ενσωμάτωση κωδικοποιημένης της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εντεύθεν στα εθνικά δίκαια (βλ. ενδεικτικά Schünemann, ΠοινΔικ 2014, 1056 επ. Τσιρίδη, ΠοινΔικ 2017, 10 επ.). Πράγματι, τούτο είναι φανερό και από το προοίμιο της, όπου τονίζεται ότι ισχύει μόνο για τις ποινικές διαδικασίες σύμφωνα με την ερμηνεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δικαστήριο), με την επιφύλαξη της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αφορά δε τα φυσικά πρόσωπα που είναι ύποπτα ή κατηγορούμενα σε ποινικές διαδικασίες και εφαρμόζεται από τη στιγμή που ένα πρόσωπο είναι ύποπτο ή κατηγορείται για τέλεση αξιόποινης πράξης ή εικαζόμενης αξιόποινης πράξης (και, κατά συνέπεια, ακόμα και πριν το εν λόγω πρόσωπο ενημερωθεί από τις αρμόδιες αρχές ενός κράτους - μέλους, μέσω επίσημης ειδοποίησης ή με άλλο τρόπο, ότι θεωρείται ύποπτο ή ότι κατηγορείται) και σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας μέχρι να εκδοθεί η τελική απόφαση ως προς το αν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος διέπραξε τη σχετική αξιόποινη πράξη και να καταστεί η εν λόγω απόφαση αμετάκλητη.

6. Ειδικά όσον αφορά το τεκμήριο αθωότητας των φυσικών προσώπων, η εν λόγω προστασία στην οποία αποβλέπει η Οδηγία αντικατοπτρίζεται σύμφωνα με το προοίμιο της στην πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Εξάλλου, σεβόμενη τις νομικές παραδόσεις των κρατών - μελών (μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα) που δεν αναγνωρίζουν την ποινική ευθύνη νομικών προσώπων, και λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΔΕΕ έχει αναγνωρίσει ότι τα νομικά πρόσωπα δεν καθίστανται υποκείμενα των δικαιωμάτων που απορρέουν από το τεκμήριο αθωότητας με τον ίδιο τρόπο όπως τα φυσικά πρόσωπα, κρίθηκε πρόωρη η θέσπιση νομοθεσίας σε επίπεδο Ένωσης για το δικαίωμα του τεκμηρίου αθωότητας των νομικών προσώπων, οπότε η Οδηγία δεν αφορά νομικά πρόσωπα.

7. Κατά την Οδηγία το τεκμήριο αθωότητας παραβιάζεται σε περίπτωση που δημόσιες δηλώσεις δημόσιων αρχών ή δικαστικές αποφάσεις, με εξαίρεση τις αποφάσεις περί ενοχής, αναφέρονται στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο ως να είναι ένοχος κατά το χρονικό διάστημα που το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποδειχτεί ένοχο κατά τον νόμο. Οι εν λόγω δηλώσεις και δικαστικές αποφάσεις δεν θα πρέπει δηλαδή να δημιουργούν την αίσθηση ότι το πρόσωπο αυτό είναι ένοχο. Δεν αποκλείονται όμως, φυσικά, οι πράξεις της εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής που αποσκοπούν να αποδείξουν την ενοχή του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, όπως η κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα και η απαγγελία κατηγορίας από τον ανακριτή, ούτε οι δικαστικές αποφάσεις ως αποτέλεσμα των οποίων μια καταδικαστική απόφαση που είχε ανασταλεί τίθεται σε εφαρμογή, πάντοτε υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα δικαιώματα της υπεράσπισης. Δεν θίγονται επίσης οι διατάξεις και τα βουλεύματα της προδικασίας με τα οποία επιβάλλονται μέτρα δικονομικού καταναγκασμού λόγω υπονοιών ενοχής που βασίζονται στο συγκεντρωθέν αποδεικτικό υλικό, ιδίως η προσωρινή κράτηση, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω αποφάσεις δεν αναφέρονται στον ύποπτο ή στον κατηγορούμενο ως να είναι ένοχος. Αυτονόητο εί-

ναι εξάλλου στην ελληνική ποινική διαδικασία ότι η αρμόδια δικαστική ή εισαγγελική αρχή οφείλει να διαπιστώσει πρώτα ότι υφίστανται επαρκή ενοχοποιητικά στοιχεία σε σχέση με τον ύποπτο ή τον κατηγορούμενο, τα οποία δικαιολογούν τη σχετική απόφαση περί επιβολής μέτρων δικονομικού καταναγκασμού, η οποία περιέχει αναφορά στα εν λόγω στοιχεία στο πλαίσιο της κατά το άρθρο 139 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας απαιτούμενης ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας όλων των διατάξεων, βουλεύματων και αποφάσεων.

8. Επίσης, το τεκμήριο αθωότητας παραβιάζεται όταν γίνεται χρήση πραγματικών ή νομικών τεκμηρίων σχετικά με την ποινική ευθύνη προσώπου που είναι ύποπτο ή κατηγορείται για τη τέλεση αξιόποινης πράξης, τα οποία δεν περιορίζονται σε λογικά όρια. Τα όρια αυτά προκύπτουν από τη σοβαρότητα του διακυβεύματος σε συνδυασμό με τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και υπό τον όρο τήρησης της αρχής της αναλογικότητας. Έτσι η Οδηγία δεν αποκλείει τη θέσπιση τεκμηρίων, αρκεί αυτά να είναι μαχητά και εν πάση περιπτώσει να χρησιμοποιούνται μόνο υπό τον όρο ότι τηρούνται τα δικαιώματα της υπεράσπισης.

9. Το δικαίωμα σιωπής είναι μια σημαντική πτυχή του τεκμηρίου αθωότητας και θα πρέπει να χρησιμεύει ως προστασία από την αυτοενοχοποίηση. Το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης είναι επίσης μια σημαντική πτυχή του τεκμηρίου αθωότητας. Συνεπώς οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι, όταν καλούνται να προβούν σε δήλωση ή να απαντήσουν σε ερωτήσεις, δεν θα πρέπει να εξαναγκάζονται να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ή έγγραφα ή να παράσχουν πληροφορίες που μπορεί να οδηγήσουν σε αυτοενοχοποίησή τους. Το δικαίωμα σιωπής και το δικαίωμα μη αυτοενοχοποίησης καλύπτει όμως μόνο την αξιόποινη πράξη για την οποία ένα πρόσωπο θεωρείται ύποπτο ή την οποία κατηγορείται ότι έχει διαπράξει και όχι, για παράδειγμα, θέματα που σχετίζονται με την ταυτοποίηση ενός υπόπτου ή κατηγορουμένου. Αντικείμενο του δικαιώματος σιωπής και του δικαιώματος μη αυτοενοχοποίησης είναι η προστασία των υπόπτων ή των κατηγορουμένων έναντι εξαναγκασμού από τις αρμόδιες αρχές να παράσχουν πληροφορίες, μολονότι δεν το επιθυμούν. Σχετικά με τις παραβάσεις του δικαιώματος σιωπής ή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποίησης η Οδηγία αποβλέπει και πάλι στην ερμηνεία του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δυνάμει της ΕΣΔΑ. Από τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ προκύπτει ότι η άσκηση του δικαιώματος σιωπής ή του δικαιώματος μη αυτοενοχοποίησης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται εναντίον του υπόπτου ή κατηγορουμένου, υπό την έννοια ότι δεν θα πρέπει να συνιστά τη μόνη απόδειξη ότι το εν λόγω πρόσωπο έχει διαπράξει τη συγκεκριμένη αξιόποινη πράξη, χωρίς όμως η απαίτηση αυτή να θίγει τους εθνικούς κανόνες που αφορούν την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων από τα δικαστήρια ή τους δικαστές - υπό την προϋπόθεση πάντοτε ότι τηρούνται τα δικαιώματα της υπεράσπισης - ή να παρεμποδίζει τις αρμόδιες αρχές από τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων τα οποία μπορούν να ληφθούν νόμιμα από τον ύποπτο ή κατηγορούμενο, μέσω άσκησης εξουσιών νόμιμου καταναγκασμού, και έχουν ύπαρξη ανεξάρτητη από τη βούληση του

υπόπτου ή του κατηγορουμένου (π.χ. το υλικό που αποκτάται δυνάμει εντάλματος, το υλικό για το οποίο υπάρχει νομική υποχρέωση διατήρησης και προσκόμισης εφόσον ζητηθεί, τα δείγματα αναπνοής, αίματος και ούρων και οι ιστοί ανθρώπινου σώματος για την ανάλυση DNA). Ειδικότερα από τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ, μετά τη βασική απόφαση Murray κατά Ηνωμένου Βασιλείου, προκύπτει ότι το δικαίωμα παραβιάζει η στήριξη μιας καταδίκης αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στη σιωπή του κατηγορουμένου σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, αλλά η σιωπή του κατηγορουμένου μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν οι περιστάσεις το απαιτούν και, κυρίως, όταν το βάρος και η πειστικότητα των επιβαρυντικών στοιχείων απαιτούν μια εξήγηση από τον κατηγορούμενο, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η εκάστοτε εθνική νομοθεσία προβλέπει επαρκείς αντισταθμιστικές εγγυήσεις για την αξιοποίηση της σιωπής, όπως η παρούσα συνηγόρου υπεράσπισης, η διεξαγωγή της δίκης ενώπιον έμπειρου, επαγγελματία δικαστή, η παροχή εκ μέρους του διευθύνοντος τη δίκη δικαστή κατάλληλων οδηγιών στους ενόρκους, η προειδοποίηση του υπόπτου για τις νομικές συνέπειες της σιωπής του και ιδίως η υποχρέωση αιτιολόγησης της απόφασης του δικαστή να εξαγάγει αρνητικά συμπεράσματα από τη σιωπή του κατηγορουμένου, καθώς και η δυνατότητα ελέγχου της παραπάνω κρίσης από ανώτερο δικαστήριο.

10. Στην Ελλάδα ωστόσο γίνεται εν γένει δεκτό ότι η ολική σιωπή του κατηγορουμένου, προσωρινή ή διαρκής, δεν επιτρέπεται να ληφθεί από το Δικαστήριο υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο εις βάρος του κατηγορουμένου σε καμία περίπτωση, καθώς η τυχόν αποδεικτική αξιοποίησή της σιωπής του κατηγορουμένου στην ποινική διαδικασία σε βάρος του δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα σύμφωνα με το άρθρο 171 παρ. 1 περίπτωση δ' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Συνεπώς στο σημείο αυτό στην ελληνική ποινική δίκη παρέχεται υψηλότερη προστασία του δικαιώματος σιωπής απ' ό,τι με βάση τη νομολογία του ΕΔΔΑ που χρησιμοποιεί κριτήρια, τα οποία επιτρέπουν αξιοποίηση της σιωπής, σε συνδυασμό ενδεχομένως και με άλλα, εφόσον υπάρχουν επαρκή θεσμικά αντίβαρα. Επίσης, όσον αφορά την ελληνική ποινική δικονομία, ιδίως μετά την καταδικαστική για τη χώρα μας απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Πυργιωτάκης κατά Ελλάδος, έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της ενσωμάτωσης των σχετικών κριτηρίων του ΕΔΔΑ για τη νομιμότητα της δράσης των μυστικών αστυνομικών ή κατ' εντολή τους συγκαλυμμένα δρώντων ιδιωτών σε σχέση με το δικαίωμα μη αυτοενοχοποίησης, η οποία προϋποθέτει εκτός από την υπαγωγή στην εποπτεία της εισαγγελικής αρχής, τις σοβαρές ενδείξεις ενοχής και την αδυναμία ή δυσχέρεια κατ' άλλο τρόπο αποκάλυψης της αξιόποινης πράξης και ότι ο συγκαλυμμένος δρων αστυνομικός ή ιδιώτης απλώς «δευκολύνει στην τέλεσή της το δράστη που την έχει προαποφασίσει» (βλ. 253B ΚΠΔ) και δεν του προκαλεί το πρώτον την απόφαση για την τέλεση της ως agent provocateur, πράγμα που καθιστά την πράξη απαγορευμένη κατά την ΕΣΔΑ αστυνομική παγίδευση.

11. Επιπλέον, το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη περιλαμβάνει και το δικαίωμα των υπόπτων και των κατηγορουμένων να παρίστανται στη δίκη τους και εάν, για λόγους πέραν

του ελέγχου τους, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι δεν δύνανται να παραστούν στη δίκη τους, να δύνανται να ζητήσουν, εντός των χρονικών ορίων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, νέα ημερομηνία διεξαγωγής της δίκης. Όσον αφορά το δεύτερο, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας προβλέπει ένα ευρύ πλέγμα διατάξεων που περιλαμβάνει ιδίως τα ένδικα βοηθήματα των αιτήσεων ακύρωσης διαδικασίας ή απόφασης (341, 430-431 ΚΠΔ), και συμπληρώνεται από τις διατάξεις περί αναστολής της διαδικασίας στο ακροατήριο για κακουργήματα, όταν ο κατηγορούμενος παραμένει αγνώστου διαμονής (432 ΚΠΔ). Το διαχρονικό πρόβλημα της κλήτευσης ως αγνώστου διαμονής προσώπων που είχαν γνωστή διαμονή λόγω μη πραγματικής αναζήτησης αυτής από την εισαγγελική αρχή που έχει την αρμοδιότητα της παραγγελίας των σχετικών επιδόσεων, αντιμετωπίστηκε μετά από τις σχετικές καταδικαστικές για τη χώρα μας αποφάσεις του ΕΔΔΑ σε επίπεδο νομολογίας από την ΟΛΑΠ 2/2014, η οποία ουσιαστικά επιβεβαίωσε τη νομολογία των τμημάτων του Ακυρωτικού που είχε αρχίσει ήδη να διαμορφώνεται κάποια έτη νωρίτερα. Απομένει λοιπόν μόνο η τροποποίηση των σχετικών για τις επιδόσεις διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προκειμένου να καταστούν σαφέστερα τα κριτήρια της πραγματικής αναζήτησης της διαμονής του κλητευόμενου κατηγορουμένου, σύμφωνα πάντα με τις κατευθύνσεις της νομολογίας του Ακυρωτικού μας.

12. Ιδιαίτερως επισημαίνεται και στο προοίμιο της Οδηγίας (σκ. 48) ότι δεδομένου ότι η Οδηγία ορίζει ελάχιστα κανόνες, τα κράτη - μέλη μπορούν να διευρύνουν τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παρούσα Οδηγία με σκοπό την παροχή μεγαλύτερης προστασίας. Εκπεφρασμένος σκοπός της είναι δηλαδή, το επίπεδο προστασίας που παρέχουν τα κράτη - μέλη να μην υπολείπεται των προτύπων του Χάρτη ή της ΕΣΔΑ, όπως αυτά έχουν ερμηνευτεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συνεπώς, όπου η ελληνική νομοθεσία περιλαμβάνει επαρκείς εγγυήσεις, σύμφωνα με τα ως άνω πρότυπα και δη αυξημένη προστασία, η Οδηγία σε καμία περίπτωση δεν απαιτεί μία «εξίσωση προς τα κάτω» του επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων των κατηγορουμένων και υπόπτων, η οποία σε κάθε περίπτωση αντιβαίνει και στο άρθρο 53 της ΕΣΔΑ. Όπου λοιπόν η υπάρχουσα εθνική νομοθεσία ικανοποιεί τα ως άνω πρότυπα (όπως λ.χ. στο δικαίωμα σιωπής όπου παρέχεται ευρύτερη προστασία, αφού παρατηρείται σημαντική σχετικοποίηση της απαγόρευσης αξιοποίησης της σιωπής σε βάρος του κατηγορουμένου από τη νομολογία του ΕΔΔΑ) δεν υφίσταται υποχρέωση προσαρμογής του ελληνικού δικαίου.

II. Ειδικό Μέρος

Άρθρο 5

1. Στο άρθρο 5 προσδιορίζεται ο σκοπός του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Οδηγίας, καθώς και ο προσδιορισμός του πεδίου της εφαρμογής του, σύμφωνα με το άρθρο 2 της Οδηγίας. Κατά την Οδηγία η προστασία παρέχεται μέχρι η τελική επί της κατηγορίας απόφαση

να καταστεί «οριστική». Η Οδηγία χρησιμοποιεί τον όρο «οριστική» (final) με τον οποίο νοείται το απρόσβλητο αυτής με ένδικα μέσα ως προϋπόθεση της παραγωγής δεδικασμένου, όπως προκύπτει από τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ. Πρόκειται δηλαδή για τις αποφάσεις που καλούνται στην ελληνική ποινική δικονομία «αμετάκλητες» (βλ. 57 ΚΠΔ).

2. Ήδη το ΔΕΕ σε Ολομέλεια (Grand Chamber) έταμε το ζήτημα, κατά πόσον οι διατάξεις αρχειοθέτησης εκ μέρους εισαγγελικών αρχών παράγουν δεδικασμένο υπό την έννοια του άρθρου 54 της Σύμβασης για την εφαρμογή της Συνθήκης Σένγκεν και του άρθρου 50 Χ.Θ.Δ.Ε.Ε. (απόφαση της 29.06.2016 [C-486/14 - υπόθεση Kossowski]). Με την ως άνω λίαν πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας του ΔΕΕ στην υπόθεση Kossowski, η οποία εκδόθηκε επί υπόθεσης όπου δεν ασκήθηκε το προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία οιονεί ένδικο μέσο προσφυγής κατά της εισαγγελικής διάταξης με την οποία αρχειοθετήθηκε η υπόθεση, κρίθηκε ότι δεν αποκλείεται, παραχρήμα, η εφαρμογή των άρθρων 54 της Σύμβασης για την εφαρμογή της Συνθήκης Σένγκεν και του άρθρου 50 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. στις περιπτώσεις που η υπόθεση έληξε με διάταξη αρχειοθέτησης από τον εισαγγελέα, αλλά ότι η αρχή *ne bis in idem* που κατοχυρώνουν οι ως άνω διατάξεις για τον ευρωπαϊκό χώρο (ήτοι για τα κράτη - μέλη της Ε.Ε.) έχει την έννοια, ότι διάταξη της εισαγγελικής αρχής περί παύσης της ποινικής δίωξης και περάτωσης, χωρίς την επιβολή κυρώσεων, της σε βάρος ενός προσώπου ανακριτικής διαδικασίας, η οποία είναι απρόσβλητη, με την επιφύλαξη της εκ νέου κίνησης της ανακριτικής διαδικασίας ή της ανάκλησης της διάταξης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αμετάκλητη απόφαση, κατά την έννοια των εν λόγω άρθρων μόνον, όταν από την αιτιολογία της προκύπτει ότι η διαδικασία περατώθηκε χωρίς να διεξαχθεί λεπτομερής ανάκριση (ένδειξη για τη μη διεξαγωγή της οποίας αποτελεί λ.χ. η μη ακρόαση του παθόντος και ενός πιθανού μάρτυρα). Συνεπώς, οι διατάξεις του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών που εγκρίνονται από τον Εισαγγελέα Εφετών κατά το άρθρο 43 ΚΠΔ και οι διατάξεις του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών που απορρίπτουν την έγκληση κατ' άρθρο 47 ΚΠΔ, για τις οποίες παρήλθε άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών κατ' άρθρο 48 ΚΠΔ, ή οι διατάξεις του Εισαγγελέα Εφετών που απορρίπτουν την προσφυγή κατά το ως άνω άρθρο, είναι «οριστικές» κατά την έννοια της Οδηγίας, αφού παράγουν δεδικασμένο κατά την έννοια του άρθρου 50 του ΧΘΔΕΕ, εφόσον όμως εκδόθηκαν οπωσδήποτε κατόπιν διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης ή (αστυνομικής) προανάκρισης ή Ενορκης Διοικητικής Εξέτασης (καθ' υποκατάσταση της προκαταρκτικής εξέτασης). Συνεπώς, το πεδίο εφαρμογής του νόμου εκτείνεται χρονικά μέχρι το σημείο αυτό (π.χ. το δικαίωμα χρηματικής ικανοποίησης κατά τις διατάξεις του ν. 4239/2014, λόγω δηλώσεων δημοσίων αρχών, εκτείνεται χρονικά και αφορά δηλώσεις που έγιναν μέχρι την έκδοση της σχετικής εισαγγελικής διάταξης). Μετά δεν υπάρχει «ύποπτος» ή «κατηγορούμενος», αλλά αμετάκλητά αθωωθείς, αφού, κατά τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ, με την αθώωση ισοδυναμεί και η παύση της ποινικής δίωξης με οποιονδήποτε τρόπο, οπότε το τεκμήριο αθωότητας μετενεργεί και απαγορεύει οποιαδήποτε

τε έκφραση υπονοιών ως προς την αθωότητα (βλ. σχετικά Λ. Καρέλο, ΝοΒ 2009, 1935 επ.), ο δε απαλλαγείς προστατεύεται με βάση τις σχετικές αστικές και ποινικές διατάξεις για την προστασία της προσωπικότητας και της τιμής, αντίστοιχα.

Άρθρο 6

1. Ο σεβασμός στο τεκμήριο αθωότητας κατοχυρώνεται στο ημεδαπό δίκαιο από διάταξη υπερνομοθετικής ισχύος και συγκεκριμένα από το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ. Ωστόσο, η απλή αναφορά στην ΕΣΔΑ, και συγκεκριμένα στο άρθρο 6 παράγραφος 2, δεν αρκεί για να τηρηθεί η υποχρέωση της Ελλάδας προς ενσωμάτωση της Οδηγίας, όπως προκύπτει από τη σκέψη υπ' αριθμ. 5 του Προοιμίου («Μολονότι τα κράτη - μέλη είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΕΣΔΑ και του ΔΣΑΠΔ, η εμπειρία έχει δείξει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν εξασφαλίζει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών»). Πρέπει συνεπώς να θεσπιστεί ρητή διάταξη στο εθνικό δίκαιο, έστω και αν το κανονιστικό της βεληνεκές θα είναι από πρακτικής άποψης περιορισμένο, υπό την έννοια ότι θα αποτελεί μια πανηγυρική διακήρυξη της ήδη ισχύουσας αρχής.

2. Από το προοίμιο και μάλιστα από την πρώτη σκέψη αυτού, προκύπτει ότι η Οδηγία, τουλάχιστον κατά την ελληνική της απόδοση, αντιμετωπίζει το τεκμήριο αθωότητας ως «αρχή» («Η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας») σε αντιδιαστολή με το «δικαίωμα σε δίκαιη δίκη». Η αντιδιαστολή αυτή γίνεται και στα ξένα δίκαια, μεταξύ (απλώς) τεκμηρίου αθωότητας και δικαιώματος σε δίκαιη δίκη («Die Unschuldsvermutung und das Recht auf ein faires Verfahren», «The presumption of innocence and the right to a fair trial», «La presumption d'innocence et le droit a un proces equitable», «La presunzione di innocenza e il diritto a un equo processo»). Συνεπώς, μπορεί να ειπωθεί συνολικά ότι το τεκμήριο αθωότητας αντιμετωπίζεται ως κάτι παραπάνω ή κάτι διαφορετικό από «δικαίωμα» (πρβλ. και ΕΔΔΑ, Κώνστας κατά Ελλάδος, παρ. 27).

3. Η συστηματική ένταξη της διάταξης περί του τεκμηρίου της αθωότητας στο Πρώτο Βιβλίο (Γενικοί Ορισμοί), Δεύτερο Τμήμα (Ποινική Δίωξη), Πρώτο Κεφάλαιο (Γενικές Διατάξεις) με την προσθήκη νέου άρθρου 27Α ΚΠΔ, προσφέρεται για τους εξής λόγους: Πρώτον, διότι στο άρθρο 27 ΚΠΔ καθιερώνεται η αρχή της δημόσιας δίωξης των εγκλημάτων «στο όνομα της Πολιτείας», στην οποία λειτουργεί ως αντίβαρο το τεκμήριο της αθωότητας. Δεύτερον, διότι έτσι προτάσσεται συστηματικά και του άρθρου 31 ΚΠΔ, που εντάσσεται στο ίδιο κεφάλαιο και προβλέπει ένα σημαντικό πλεόν, παρ' ημίν, στάδιο της ποινικής διαδικασίας, την προκαταρκτική εξέταση. Προς αυτή την κατεύθυνση συνηγορεί και η σκ. 12 του Προοιμίου της Οδηγίας, η οποία αναφέρει, σχετικά με το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει η εφαρμογή της, ότι : «Θα πρέπει να εφαρμόζεται από τη στιγμή που ένα πρόσωπο είναι ύποπτο ή κατηγορείται για τέλεση αξιόποινης πράξης ή εικαζόμενης αξιόποινης πράξης και, κατά συνέπεια, ακόμα και πριν το εν λόγω πρόσωπο ενημερωθεί από τις αρμόδιες αρχές ενός κράτους - μέλους, μέσω επίσημης ειδοποίησης ή με άλλο τρόπο, ότι θεωρείται ύποπτο ή ότι κατηγορείται».

Άρθρο 7

1. Από τη σχετική νομολογία του ΕΔΔΑ, στην οποία αναφέρεται και το Προοίμιο της Οδηγίας, προκύπτει ότι απαιτείται ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο στο πλαίσιο της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, ώστε η διαπίστωση της παραβίασης του τεκμηρίου αθωότητας να γίνεται από τα ποινικά δικαστήρια (Κώνστας κατά Ελλάδος, παρ. 23-24 [δημοσ. στο NoB 59, 1372 επ. με παρατηρήσεις Β. Χειρδάρη]). Το τεκμήριο αθωότητας θίγουν δηλώσεις δημοσίων αξιωματούχων που προδικάζουν το αποτέλεσμα μιας ποινικής διαδικασίας, είτε προτρέποντας το δικαστικό όργανο να λάβει συγκεκριμένη απόφαση, είτε μη περιοριζόμενες σε μία απλή μνεία των δικαστικών ενεργειών ή αποφάσεων, αλλά παρουσιάζοντας μια νέα εκτίμηση των γεγονότων και προδικάζοντας έτσι την απόφαση του δικαστικού οργάνου σε μεταγενέστερο διαδικαστικό στάδιο (ΕΔΔΑ, Κώνστας κατά Ελλάδος, παρ. 36 επ.). Με τον όρο «δημόσιες δηλώσεις δημοσίων αρχών» νοείται κάθε δήλωση που αναφέρεται σε αξιόποινη πράξη η οποία προέρχεται είτε από αρχή που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία σχετική με την εν λόγω αξιόποινη πράξη, π.χ. δικαστικές αρχές, αστυνομία και άλλες αρχές επιβολής του νόμου, είτε από άλλη δημόσια αρχή, π.χ. Υπουργούς και άλλους δημόσιους λειτουργούς ή αξιωματούχους, υπό τον όρο ότι δεν θίγεται τυχόν ασυλία που ισχύει σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Για την αποκατάσταση της ισορροπίας στην ποινική διαδικασία, την οποία διαταράσσει η επιβάρυνση της θέσης του κατηγορουμένου με τέτοιες δημόσιες δηλώσεις δημοσίων λειτουργών ή αξιωματούχων (όπως λ.χ. εκείνες που έλαβαν χώρα στο ελληνικό κοινοβούλιο και τέθηκαν υπό την κρίση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Κώνστας κατά Ελλάδος), στη Γερμανία έχει προταθεί από μερίδα της νομολογίας και το λεγόμενο «μοντέλο της εκτέλεσης» (Vollstreckungsmodell), το οποίο εφαρμόζει η γερμανική νομολογία μετά την απόφαση της ποινικής Ολομέλειας του BGH (BGH: Beschluss vom 17.01.2008 - GSSt 1/07) για υπερβάσεις εύλογης διάρκειας της δίκης, κατά το οποίο «στη θέση της έως τώρα παρεχόμενης μείωσης της ποινής στο διατακτικό της απόφασης θα πρέπει να περιλαμβάνεται διάταξη, σύμφωνα με την οποία, για την αποκατάσταση της βλάβης εξαιτίας της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, θεωρείται ότι εκτίθηκε αριθμητικά προσδιορισμένο μέρος της επιβληθείσας ποινής («μοντέλο της εκτέλεσης»)). Έτσι η αφαίρεση χρόνου έκτισης από την ποινή προβλέπεται ως μέτρο αποκατάστασης της δικαιοσύνης της διαδικασίας. Στην Ελλάδα, προβλέπεται για την αντίστοιχη παράβαση της δικαιότητας της διαδικασίας λόγω υπέρβασης του ευλόγου χρόνου διάρκειας της ποινικής διαδικασίας από το άρθρο 7 του ν. 4239/2014, εκτός από χρηματική ικανοποίηση, και η λήψη υπόψη της υπέρβασης αυτής κατά την επιμέτρηση της ποινής. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζει ρητά και το Γερμανικό Ακυρωτικό, ο προσδιορισμός των συνεπειών των παραβάσεων του τεκμηρίου αθωότητας στο ποινικό δικονομικό δίκαιο εναπόκειται αποκλειστικά στο νομοθέτη. Συνεπώς, δεν αποκλείεται η εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου της αφαίρεσης χρόνου από την έκτιση της ποινής, ως αντιστάθμισμα της παράβασης του τεκμηρίου αθωότητας με δημόσιες δηλώσεις αξιωματούχων, εφόσον διαμορφωθεί κατάλληλο νομοθετικό έρεισμα.

3. Όσον αφορά ειδικά τους δικαστικούς λειτουργούς και ανακριτικούς υπαλλήλους που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη ποινική διαδικασία, υπάρχουν και αρκούν σχετικά οι διατάξεις για την εξαίρεση και τον αποκλεισμό τους που προβλέπει το ποινικό δικονομικό δίκαιο. Σημειωτέον ότι, αν τα μέλη του δικαστηρίου, κατά τη διάρκεια της δίκης και πριν από την ολοκλήρωση αυτής, προβαίνουν σε δηλώσεις ή παραδοχές που προϋποθέτουν το ότι ο κατηγορούμενος έχει τελέσει την αξιόποινη πράξη, για την οποία κατηγορείται, ο Άρειος Πάγος έχει δεχτεί, ότι συντρέχει απόλυτη ακυρότητα λόγω παράβασης του τεκμηρίου αθωότητας εκ του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ σε συνδυασμό με το άρθρο 171 παρ. 1 περίπτωση δ' ΚΠΔ. Έχει κριθεί δηλαδή, ότι οι τυχόν παραβάσεις του τεκμηρίου αθωότητας που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της ΕΣΔΑ από δικαστικούς λειτουργούς υπάγονται στην κύρωση της διάταξης του άρθρου 171 παρ. 1 περίπτωση δ' ΚΠΔ, λόγω της ρητής παραπομπής αυτής στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Συγκεκριμένα, την ως άνω ακυρότητα συνεπάγεται η παράβαση της υποχρέωσης αμεροληψίας, που αναφέρεται όχι μόνο στο δικαστήριο, ως δικαιοδοτικό όργανο, αλλά και στα μέλη που το συγκροτούν, ως φυσικά πρόσωπα στα οποία είναι ανατεθειμένη η συγκεκριμένη λειτουργία, όταν κάποιο μέλος του δικαστηρίου εξέφρασε δημοσίως προσωπικές απόψεις επί της ουσίας της υπόθεσης, πριν από την ολοκλήρωση της δίκης, είτε όταν κάποιο μέλος του δικαστηρίου συμμετείχε σε προηγούμενα στάδια της διαδικασίας και προέβη σε διαδικαστικές ενέργειες, οι οποίες προϋπέθεταν τη διαμόρφωση δικανικής πεποίθησης σε έκταση που εκ των πραγμάτων προκαλεί εντυπώσεις προκατάληψης (ΑΠ 1413/2010, σκ. 7).

4. Η παρούσα ρύθμιση αφορά λοιπόν δηλώσεις αποκλειστικά δημοσίων αξιωματούχων ή (ενδεχομένως) και δικαστικών λειτουργών και ανακριτικών υπαλλήλων, όταν όμως οι τελευταίοι δρουν εκτός του πλαισίου συγκεκριμένης ποινικής διαδικασίας, όταν δηλαδή δεν σχετίζεται η δήλωση με την άσκηση των καθηκόντων τους στο πλαίσιο συγκεκριμένης υπόθεσης (π.χ. εν ενεργεία ανώτατος δικαστής προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις για υπόθεση που εκκρεμεί ακόμη στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, προδικάζοντας την ενοχή του κατηγορουμένου).

5. Σύμφωνα με την εκδοθείσα, στην αντίστοιχη περίπτωση της παράβασης του ευλόγου χρόνου διάρκειας, δηλαδή μιας άλλης πτυχής της δίκαιης δίκης, πιλοτική απόφαση Μιχαηλίουδάκης κατά Ελλάδος, προς την οποία συμμορφώθηκε ήδη ο Έλληνας νομοθέτης με το ν. 4239/2014, αποτελεσματικό μέσο για την αποκατάσταση της βλάβης σε περίπτωση καταδίκης μπορεί να είναι και η μείωση της ποινής κατά τρόπο ρητό και μετρήσιμο, ενδεχομένως σε συνδυασμό με αποζημίωση (βλ. αιτιολογική έκθεση του ν. 4239/2014, σελ. 2 αρ. 10). Ωστόσο, η μείωση της ποινής λόγω του διαδικαστικού αδικού, που συνεπάγεται η παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, δεν μπορεί να γίνει κατά τρόπο ρητό και μετρήσιμο στο πλαίσιο της επιμέτρησης της ποινής, που κατά την κρατούσα δικαστηριακή πρακτική εξαντλείται στην απλή, αόριστη επανάληψη των κριτηρίων του άρθρου 79 ΠΚ.

6. Με την παρούσα ρύθμιση επιλέγεται λοιπόν ένας συνδυασμός των δύο μέσων αποκατάστασης. Συγκεκριμένα εισάγεται αφενός στην ελληνική νομοθεσία το «μοντέλο της εκτέλεσης», με εισαγωγή νέας παραγράφου 5 στο άρθρο 87 ΠΚ και με αντίστοιχη τροποποίηση

του άρθρου 371 παρ. 4 ΚΠΔ, σε συνδυασμό αφετέρου με την επέκταση της διαδικασίας αίτησης εύλογης χρηματικής ικανοποίησης του ν. 4239/2014 και στις περιπτώσεις της παράβασης του τεκμηρίου αθωότητας με δημόσιες δηλώσεις αξιωματούχων κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ως άνω νόμου. Έτσι προβλέπεται αποτελεσματικό ένδικο μέσο προστασίας των θιγόμενων, καθώς προβλέπεται αφενός αίτηση αφαίρεσης χρόνου έκτισης στην επί της ποινής συζήτηση (ήτοι μετά την επιμέτρηση και την αφαίρεση χρόνου τυχόν προσωρινής κράτησης), καθώς και αίτηση εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, κατ' αναλογίαν όσων ισχύουν για την υπέρβαση του εύλογου χρόνου διάρκειας της ποινικής δίκης (συντρεχούσης εν προκειμένω και επαρκούς ομοιότητας των περιπτώσεων, καθώς πρόκειται για παραβάσεις πτυχών της δίκαιης δίκης κατ' άρθρο 6 ΕΣΔΑ). Βεβαίως, η αφαίρεση χρόνου κράτησης κατά το «μοντέλο της εκτέλεσης», δεν μπορεί να εφαρμοστεί όταν επιβάλλεται ποινή ισόβιας κάθειρξης. Στην περίπτωση αυτή κρίνεται, ότι αρκεί για την αποκατάσταση της διαδικαστικής ισορροπίας, η δυνατότητα αίτησης εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, καθώς η ένταση του αδικού και της ενοχής του δράστη, αλλά και η μη αναγνώριση ελαφρυντικών περιστάσεων ή λόγων μείωσης της ποινής από το δικαστήριο, η οποία οδήγησε στην επιβολή της (απόλυτης) ποινής της ισόβιας κάθειρξης, δεν καταλείπει περιθώρια εφαρμογής στο «μοντέλο της εκτέλεσης». Ωστόσο, εδώ θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η δυνατότητα του άρθρου 407 §2 ΚΠΔ και να εκφραστεί ευχή για να μετριαστεί η ποινή, με χάρη, για το λόγο αυτό (εφαρμοζόμενη αναλογικά εκτός από τα Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο και στο Εφετείο Κακουργημάτων). Εξυπακούεται ότι εφόσον, κατ' εφαρμογή του άρθρου 83 ΠΚ επιβληθεί, αντί ισόβιας, πρόσκαιρη κάθειρξη (π.χ. λόγω αναγνώρισης ελαφρυντικών περιστάσεων), χωρεί κανονικά η εφαρμογή των διατάξεων που εισάγονται με το παρόν νομοσχέδιο για την αφαίρεση χρόνου έκτισης.

7. Συνεπώς, εφόσον προβλέπεται πλέον και στον ΚΠΔ ρητώς το τεκμήριο αθωότητας, υφίσταται έτσι ένα πλήρες προστατευτικό αυτού πλέγμα διατάξεων στην ελληνική νομοθεσία, αφού επί ιδιαιτέρως σοβαρών περιπτώσεων παράβασής του, στις οποίες το διαδικαστικό άδικο, διά του οποίου επλήγη ο ύποπτος ή κατηγορούμενος, δεν μπορεί να αποκατασταθεί πλήρως με ένα ή και τα δύο από τα ανωτέρω μέσα, υφίσταται πάντοτε η δυνατότητα κήρυξης απόλυτης ακυρότητας της διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 171 παρ. 1 περίπτωση δ' ΚΠΔ σε συνδυασμό με το νέο άρθρο 27Α ΚΠΔ και το άρθρο 6 παράγραφος 2 ΕΣΔΑ.

Άρθρο 8

1. Από την αρχή της αυτεπάγγελτης συγκέντρωσης του αποδεικτικού υλικού (ή αρχή της ανάκρισης) συνάγεται ότι τα ανακριτικά όργανα είναι υποχρεωμένα να ενεργούν αυτεπαγγέλτως για τη συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού, ώστε η έννοια του αποκαλούμενου βάρους απόδειξης δεν έχει θέση στην ελληνική ποινική διαδικασία. Επομένως, δεν υπάρχει υποχρέωση οποιουδήποτε από τους διαδίκους (κατηγορούμενο, πολιτικώς ενάγοντα, αστικώς υπεύθυνο) να αποδείξουν είτε την τέλεση ή μη του φερόμενου ως διαπραχθέντος εγκλήματος, είτε την ενοχή ή αθωότητα κάποιου προσώπου μο-

νόπλευρα και ανάλογα με την αντίστοιχη θέση τους στην δίκη. Ακόμα και ο εισαγγελέας που κινεί και γενικότερα ασκεί την ποινική δίωξη ή ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι δεν είναι υποχρεωμένοι να αποδείξουν την ενοχή του κατηγορουμένου, αλλά εξετάζουν και βεβαιώνουν αυτεπαγγέλτως τόσο την ενοχή όσο και την αθωότητά του, αναζητούν δηλαδή όλα εκείνα τα στοιχεία, που είναι απαραίτητα για την τελική δικαστική εκτίμηση (Καρράς, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο 4, 2011, σελ. 352, πλαγιαρ. 404-405).

2. Στο χώρο της πολιτικής δίκης γίνεται λόγος για κατανόηση του βάρους απόδειξης υπό δύο έννοιες. Το «τυπικό» ή «δικονομικό» ή «υποκειμενικό» βάρος της απόδειξης φέρει ο διάδικος εκείνος, ο οποίος και μόνο είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει αποδείξεις σε σχέση με το αμφισβητούμενο αντικείμενο, ενώ το «ουσιαστικό» ή «αντικειμενικό» βάρος απόδειξης φέρει εκείνος, σε βλάβη του οποίου καταλήγει η τυχόν αμφιβολία του δικαστηρίου ως προς την αλήθεια των αποδεικτικών πραγματικών περιστατικών. Η θέση ωστόσο του ποινικού δικονομικού δικαίου σε σχέση με τα ανωτέρω είναι διαφορετική. Πράγματι, ο εισαγγελέας μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης δεν ισχυρίζεται οπωσδήποτε ότι ο κατηγορούμενος είναι ένοχος, αλλά κι αυτός ερευνά και δεν είναι ένας μονόπλευρος υποστηρικτής της κατηγορίας. Επομένως, ούτε με την υποκειμενική αλλά ούτε και με την αντικειμενική έννοια είναι δυνατό να υποστηριχθεί ότι αυτός φέρει το βάρος απόδειξης στην ελληνική ποινική δίκη. Όμως ούτε και ο κατηγορούμενος φέρει το βάρος οποιασδήποτε απόδειξης, γιατί (όσον αφορά στο «υποκειμενικό» βάρος) στο μέτρο που ισχύει η αρχή της αναζήτησης της ουσιαστικής αλήθειας, η ανεύρεση και προσαγωγή των αποδείξεων (προς κάθε κατεύθυνση) είναι έργο του φορέα κίνησης της εκάστοτε φάσης της ποινικής διαδικασίας, του εισαγγελέα (με τη βοήθεια των ανακριτικών υπαλλήλων) στην προκαταρκτική εξέταση και την προανάκριση, του τακτικού ανακριτή στην κύρια ανάκριση, του δικαστηρίου κατά την διαδικασία στο ακροατήριο. Το τεκμήριο αθωότητας και η αρχή *in dubio pro reo*, εξάλλου, αποκλείουν να αποβαίνει σε βάρος του κατηγορουμένου η αμφιβολία ως προς την ενοχή ή την αθωότητά του («αντικειμενικό» βάρος). Επιβεβαιώνεται λοιπόν, ότι στην ελληνική ποινική δίκη για βάρος απόδειξης με οποιαδήποτε έννοια δεν μπορεί να γίνει λόγος. Επίσης, δεν μπορεί να γίνει λόγος για βάρος απόδειξης που φέρει ο κατηγορούμενος ούτε ως προς τις αρνητικές προϋποθέσεις του ποινικού κολασμού (λόγοι άρσης του αδικού, λόγοι άρσης του καταλογισμού, λόγοι εξάλειψης του αξιοποίνου). Γιατί και ως προς αυτές ισχύει η αρχή «εν αμφιβολία υπέρ του κατηγορουμένου». Εντούτοις ως προς αυτές τις αρνητικές προϋποθέσεις, ο κατηγορούμενος και η υπεράσπισή του φέρουν *de facto* το βάρος της επίκλησης και της πρόκλησης αμφιβολιών ως προς την ύπαρξη λόγων άρσης του αδικού, με την επισημάνση των συντρεχόντων εκείνων περιστατικών που, κατά τους ισχυρισμούς τους, τους θεμελιώνουν (Ανδρουλάκης, Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης 4, 2012, σελ. 225-228).

3. Με τις προσθήκες, διά του παρόντος άρθρου, στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διευκρινίζεται ότι ο κανόνας του άρθρου 239 παρ. 2 ΚΠΔ δεν περιορίζεται μόνο στο στάδιο της ανάκρισης, αλλά εφαρμόζεται και στο στάδιο της αποδεικτικής διαδικασίας στο ακροατήριο, ε-

νόψει της προφανούς ομοιότητας της διεξαγωγής της ανάκρισης στην προδικασία με την αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο, που επιδιώκει ακριβώς και στα δύο στάδια τη συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού, όπως υποστηριζόταν ήδη στη θεωρία. Κατά συνέπεια, το δικαστήριο έχει υποχρέωση να συγκεντρώσει αυτεπαγγέλτως το αποδεικτικό υλικό, χωρίς να περιμένει την υποβολή αιτήσεων ή προτάσεων από τους διαδίκους και χωρίς να δεσμεύεται από αυτές, χωρίς φυσικά αυτό να συνεπάγεται ότι το δικαστήριο φέρει το ονομαζόμενο βάρος απόδειξης, επειδή ακριβώς η ενδεχόμενη αδυναμία του δικαστηρίου να συγκεντρώσει το απαραίτητο αποδεικτικό υλικό και η δημιουργούμενη αμφιβολία του αναφορικά με την τέλεση ή μη της κατηγορούμενης πράξης και την ενοχή ή μη του κατηγορουμένου οδηγεί στην αθώωσή του και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «δικαστική ήττα» (Καρράς, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο 4, 2011, σελ. 352, πλ. 404-405).

4. Εφόσον η έννοια του «βάρους αποδείξεως» είναι ασύμβατη με τον ελληνικό ποινικό δικονομικό σύστημα, προφανώς το νόημα της Οδηγίας δεν μπορεί να είναι ότι θα πρέπει να εισαχθεί στο ελληνικό ποινικό δικονομικό σύστημα «βάρος απόδειξης» όσον αφορά την εισαγγελική αρχή, γεγονός που θα αντέβαινε και στη συνταγματική κατοχύρωση του εισαγγελέα ως δικαστικού λειτουργού. Το νόημα του άρθρου 6 παράγραφος 1 της Οδηγίας είναι για τα κράτη - μέλη που δεν υιοθετούν το αγγλοσαξωνικό μοντέλο της, κατ' αντιδικία, διεξαγωγής της ποινικής δίκης (adversarial), αλλά το ηπειρωτικό εξεταστικό μοντέλο (inquisitorial), αυτό που προκύπτει από τη σκέψη 22 του προοιμίου και είναι κατεξοχήν αρνητικό: Το τεκμήριο αθωότητας παραβιάζεται όταν το βάρος της αποδείξεως μετατίθεται από την εισαγγελική αρχή στην υπεράσπιση και όταν η χρήση πραγματικών και νομικών τεκμηρίων δεν περιορίζεται σε λογικά όρια, με συνεκτίμηση της σοβαρότητας του διακυβεύματος και διαφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα οποία (τεκμήρια) θα πρέπει να είναι σε κάθε περίπτωση μαχητά και εν πάση περιπτώσει, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο υπό τον όρο ότι τηρούνται τα δικαιώματα της υπεράσπισης.

5. Συνεπώς, για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της Οδηγίας αρκεί η επέκταση της ισχύος του άρθρου 239 §2 εδ. α' ΚΠΔ στην προκαταρκτική εξέταση με αντίστοιχη συμπλήρωση της παραπομπής του άρθρου 31 §2 ΚΠΔ, εκτός από τα άρθρα 240 και 241, και στο άρθρο 239, καθώς και στην αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο, όπου ούτως ή άλλως γίνεται δεκτή η υποχρέωση του δικαστή να ερευνά αυτεπαγγέλτως όλα τα αποδεικτικά μέσα και δεν υποχρεούται ο κατηγορούμενος να επικαλεσθεί και να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα. Ομοίως, πρέπει να επεκταθεί και η ρύθμιση του άρθρου 274 ΚΠΔ από την οποία προκύπτει ότι ο κατηγορούμενος ουδέποτε φέρει το βάρος να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα, αλλά ο δικαστής είναι υποχρεωμένος να αναζητήσει και να εξετάσει όσα ο κατηγορούμενος επικαλέστηκε υπέρ του.

6. Επισημαίνεται, τέλος, ότι η νομολογιακή κατασκευή των αυτοτελών ισχυρισμών που κινείται στο όριο της απαγόρευσης μετάθεσης βάρους αποδείξεως στον κατηγορούμενο, υπό το πρίσμα της οδηγίας μπορεί ενδεχομένως να μεταθέτει επιτρεπώς στον κατηγορούμενο μόνο ένα βάρος επίκλησης των πραγματικών περιστατι-

κών που θεμελιώνουν τον ισχυρισμό του, καθώς, εφόσον ο κατηγορούμενος επικαλεστεί με τρόπο ορισμένο τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν τον ισχυρισμό του, δεν είναι υποχρεωμένος και να τα αποδείξει, αλλά το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να αναζητήσει αυτεπαγγέλτως τα αποδεικτικά μέσα που τον θεμελιώνουν ή τον καταρρίπτουν (βλ. ΑΠ 438/2017, ΑΠ 132/2016). Αντίθετα δεν είναι συμβατή με την Οδηγία, και συγκεκριμένα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 αυτής, η νομολογία που απαιτεί, επιπλέον της ορισμένης επίκλησης, και την απόδειξη των περιστατικών που στηρίζουν τον αυτοτελή ισχυρισμό εκ μέρους του κατηγορουμένου (πρβλ. ΑΠ 130/2017). Για το λόγο αυτό αποσαφηνίζεται με την προσθήκη στο άρθρο 177 παρ. 1 ΚΠΔ, ότι ο κατηγορούμενος ουδέποτε φέρει το βάρος απόδειξης των πραγματικών περιστατικών που επικαλείται υπέρ του, αλλά το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να αναζητεί και να ερευνά όλα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλέστηκε υπέρ του ο κατηγορούμενος, όπως προκύπτει και από τη ρύθμιση του άρθρου 274 ΚΠΔ, η οποία πρέπει να επεκταθεί έτσι και στην αποδεικτική διαδικασία στο ακροατήριο για τον ανωτέρω λόγο.

7. Η ποινική μας νομοθεσία προβλέπει, ως γνωστόν, ένα τεκμήριο και δη κατά μία άποψη αμάχητο στο άρθρο 366 ΠΚ. Όπως αναφέρθηκε, αμάχητα τεκμήρια δεν είναι συμβατά με το άρθρο 6 παράγραφος 1 της Οδηγίας, οπότε σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της σκέψης 22 της Οδηγίας το άρθρο 366 ΠΚ πρέπει να τροποποιηθεί, ώστε το τεκμήριο που προβλέπει να καταστεί (τουλάχιστον) μαχητό και να χρησιμοποιείται μόνο υπό τον όρο ότι τηρούνται τα δικαιώματα της υπεράσπισης. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του άρθρου 366 ΠΚ, ήτοι να μην εκδίδονται αντιφατικές δικαστικές αποφάσεις, το τεκμήριο καθίσταται πλέον μαχητό και μπορεί να ανατρέπεται, ιδίως όταν έχουν ανακύψει νέα στοιχεία ή αποδεικτικά μέσα, κατά το πρότυπο των διατάξεων για την επανάληψη της διαδικασίας και την ανάσχυση υποθέσεων από το αρχείο της εισαγγελίας. Έτσι, η υπεράσπιση θα μπορεί να επικαλεστεί και να προσκομίσει νέα στοιχεία και αποδεικτικά μέσα για την αλήθεια ή το ψεύδος του γεγονότος, αλλά και το δικαστήριο θα μπορεί, εφόσον προκύψουν τέτοια από τη διαδικασία, να πραγματώνει το ιδεώδες της ηθικής απόδειξης, χωρίς να δεσμεύεται από το συγκεκριμένο νομικό κανόνα απόδειξης.

Άρθρο 9

1. Ήδη η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, στοιχούμενη προς τις σχετικές καταδικαστικές για την χώρα μας αποφάσεις του ΕΔΔΑ στις υποθέσεις Poronitsi κατά Ελλάδας και Elyasin κατά Ελλάδας, έχει διευκρινίσει ότι, στην περίπτωση που δεν έχει ενεργηθεί προανάκριση ή ο κατηγορούμενος δεν εμφανίσθηκε κατ' αυτήν και δεν έχει δηλώσει διεύθυνση κατοικίας, κατά το άρθρο 273 του ΚΠΔ, δεν μπορεί άνευ ετέρου να θεωρείται ως άγνωστης διαμονής, από μόνο το γεγονός ότι αναζητήθηκε στην αναγραφόμενη στην έγκληση ή τη μήνυση διεύθυνση κατοικίας, από την οποία και απουσίαζε, διότι, διαφορετικά, ενδέχεται η γνωστοποιηθείσα από το μηνυτή διεύθυνση της κατοικίας του κατηγορουμένου να είναι εσφαλμένη, με συνέπεια ο τελευταίος να αγνοεί την σε βάρος του ποινική διαδικασία, η οποία έτσι διεξάγεται ε-

ρήμην του, κατά παραβίαση της αρχής της δίκαιης δίκης που θεσπίζει το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, περιεχόμενο της οποίας είναι η διασφάλιση της ακώλυτης πρόσβασης στο δικαστήριο και της επαρκούς δικαστικής ακρόασης (ΟΛΑΠ 2/2014). Έκτοτε έχουν κριθεί από τη νομολογία του Αρείου Πάγου ως άκυρες οι επιδόσεις ως αγνώστου διαμονής σε πρόσωπα των οποίων η διεύθυνση ήταν γνωστή ιδίως στην φορολογική αρχή και σε παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (ηλεκτρικού ρεύματος, σύνδεσης σταθερής τηλεφωνίας). Συνεπώς, κατεξοχήν πρόσφορο μέσο πραγματικής αναζήτησης της γνωστής διαμονής του κατηγορουμένου από την εισαγγελική αρχή που έχει την επιμέλεια της επίδοσης συνιστά η αναζήτηση της διεύθυνσης που ο κατηγορούμενος ή ύποπτος έχει δηλώσει στις φορολογικές αρχές και είναι καταχωρημένη στα πληροφοριακά συστήματα του υπουργείου οικονομικών, όπου η πρόσβαση στην εισαγγελική αρχή είναι ευχερής. Συνεπώς, πρέπει να αναζητείται οπωσδήποτε σε αυτή τη διεύθυνση ο κατηγορούμενος, πριν καταφύγει η εισαγγελική αρχή στην εφαρμογή των διατάξεων περί επίδοσης σε πρόσωπα αγνώστου διαμονής, χωρίς βεβαίως να αποκλείεται και η χρήση άλλων δυνατοτήτων πραγματικής αναζήτησης της κατοικίας ή διαμονής του κατηγορουμένου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 3251/2004 ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2002/584/ΔΕΥ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 ΚΑΤΑ ΤΟ
ΜΕΡΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-
ΠΛΑΙΣΙΟ 2009/299/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ 26ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Με τις διατάξεις του παρόντος τροποποιείται εν μέρει ο ν. 3251/2004 «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις». Οι τροποποιήσεις, που αφορούν αποκλειστικά τις ρυθμίσεις του προαναφερόμενου νόμου για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ), είναι αναγκαίες προκειμένου η Ελλάδα να συμμορφωθεί με την απόφαση - πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009. Κοινός στόχος των τροποποιήσεων που εισάγονται είναι η παροχή των κρατών βάσεων που θα επιτρέπουν την άρνηση αναγνώρισης αποφάσεων, οι οποίες έχουν εκδοθεί σε δίκες κατά τις οποίες ο εκζητούμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως.

Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 του νομοσχεδίου προστίθεται έβδομη παράγραφος στο άρθρο 6 του ν. 3251/2004 και αντικαθίσταται ο τίτλος του άρθρου. Με τη νέα διάταξη καθιερώνεται υποχρέωση του Εισαγγελέα που εκδίδει το ΕΕΣ να διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αντίγραφο της απόφασης που επιβάλλει ποινή ή μέτρο ασφαλείας που στερούν την ελευθερία, εφόσον αυτή δεν έχει επιδοθεί στον εκζητούμενο. Η διαβίβαση αυτή διασφαλίζει στην αρχή εκτέλεσης την ικανοποίηση του δικαιώματος του εκζητουμένου να λάβει αντίγραφο της ως άνω απόφασης. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 4α παράγραφος 2 της απόφασης - πλαίσιο.

Προβλέπεται, παράλληλα, ότι για τη διαβίβαση ευρω-

παϊκού εντάλματος σύλληψης συμπληρώνεται στο εξής το νέο υπόδειγμα που προσαρτάται ως Παράρτημα του νομοσχεδίου, το οποίο αντικαθιστά το προγενέστερο υπόδειγμα.

Άρθρο 11

Με το άρθρο 11 εισάγεται νέος δυνητικός λόγος άρνησης εκτέλεσης του ΕΕΣ. Η Ελλάδα θα έχει δυνατότητα (όχι υποχρέωση) να αρνηθεί την εκτέλεση ΕΕΣ που της διαβιβάζεται από άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ, αν ο εκζητούμενος με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης. Αυτός ο λόγος άρνησης διασφαλίζει, ότι η Ελλάδα δεν θα συμπράτει στην εκτέλεση αποφάσεων που ενδεχομένως έχουν εκδοθεί κατά παραβίαση του δικαιώματος του κατηγορουμένου να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στη δίκη. Το δικαίωμα αυτό αποτελεί μέρος του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ.

Ωστόσο η δυνατότητα αυτή δεν θα υπάρχει στην περίπτωση που συντρέχει μια από τις τέσσερις υποπεριπτώσεις (i έως iv) της περίπτωσης στ' που αναφέρονται στην προτεινόμενη διάταξη. Επί συνδρομής μιας από τις περιπτώσεις αυτές κρίνεται ότι δεν συντρέχει προσβολή του ως άνω δικαιώματος αυτοπροσώπως εμφάνισης σε δίκη.

Άρθρο 12

Με το άρθρο 12 καταργείται η πρώτη παράγραφος του άρθρου 13 του ν. 3251/2004. Η παράγραφος αυτή, που ρύθμιζε την εκτέλεση από την Ελλάδα ΕΕΣ που αφορούσαν ερήμην αποφάσεις, στερείται πεδίου εφαρμογής μετά την αναλυτική ρύθμιση του ζητήματος με το άρθρο 11 του νομοσχεδίου.

Άρθρο 13

Το άρθρο 13 διασφαλίζει την ικανοποίηση του δικαιώματος του εκζητουμένου να λάβει αντίγραφο της απόφασης που επιβάλλει ποινή ή μέτρο ασφαλείας που στερούν την ελευθερία, εφόσον αυτή δεν του έχει επιδοθεί. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 4α παράγραφος 2 της απόφασης - πλαίσιο. Ενώ με τη ρύθμιση του άρθρου 10 του νομοσχεδίου διευκολύνεται η ικανοποίηση του δικαιώματος στις περιπτώσεις που η Ελλάδα εκδίδει το ΕΕΣ, με την παρούσα διάταξη εξασφαλίζεται η ικανοποίηση αυτού στις περιπτώσεις που η Ελλάδα εκτελεί το ΕΕΣ.

Άρθρο 14

Με το άρθρο 14 διασφαλίζεται η δυνατότητα του εκζητουμένου, που παραδίδεται στις ελληνικές αρχές, να ζητήσει την αναστολή ή τη διακοπή εκτέλεσης της εις βάρος του απόφασης που έχει εκδοθεί ερήμην του και δεν του έχει επιδοθεί. Η υποβολή τέτοιας αίτησης προϋποθέτει την άσκηση ενδίκου μέσου, που παρέχεται από το ελληνικό δίκαιο και διέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή τις τυχόν ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν την αναστολή εκτέλεσης ή τη διακοπή της ποινής.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Διατάξεις που αφορούν το Δικαστικό Σώμα

Με την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου 1 μειώνεται από τρία (3) σε δύο (2) ο αριθμός των απαιτούμενων ετών για να προαχθεί Αρεοπαγίτης σε Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, καθώς και Αρεοπαγίτης ή Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου σε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Η ρύθμιση καθίσταται αναγκαία εξαιτίας της επικείμενης συνταξιοδότησης μεγάλου αριθμού Αρεοπαγιτών, Αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου και Αντιπροέδρων του Ανωτάτου Δικαστηρίου τα προσεχή έτη.

Με τις παραγράφους 2 και 3 αυξάνεται ο αριθμός των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, προς τον σκοπό της ομαλής λειτουργίας τους δύο ως άνω Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας. Με τον τρόπο αυτό, επιταχύνεται η απονομή της δικαιοσύνης, χωρίς να προκαλείται πρόσθετο δημοσιονομικό κόστος.

Άρθρο 16

Τροποποίηση του ν. 1183/1981

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του ν. 1183/1981 προβλέπεται ότι τόσο η έδρα των πρωτοδικείων Ανατολικής και Δυτικής Αττικής όσο και η έναρξη της λειτουργίας τους θα καθοριστεί με προεδρικό διάταγμα, μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικά σε ό,τι αφορά την έδρα των πρωτοδικείων, ο καθορισμός της συναρτάται με δεδομένα πραγματικά (ιδίως την ύπαρξη κατάλληλων κτηρίων που να μπορούν να στεγάσουν δικαστικές αίθουσες), τα οποία δεν είχε υπόψη του ο νομοθέτης κατά την ψήφιση του ν. 1183/1981 και τα οποία σαφώς έχουν μεταβληθεί μετά την πάροδο σχεδόν σαράντα (40) ετών από τη θέση σε ισχύ του επίμαχου νόμου.

Άρθρο 17

Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 3115/2003

Η αντικατάσταση του άρθρου 9 του ν. 3115/2003 (Α' 47) περί της «Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», κρίνεται αναγκαία, σε συμμόρφωση της Διοίκησης με την υπ' αριθμ. 4170/2011 απόφαση του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας που ακύρωσε τις διατάξεις των άρθρων 6 παράγραφος 2 και 7 παράγραφος 4 του π.δ. 47/2005 (Α' 64) «Διαδικασίες καθώς και τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών και για τη διασφάλισή του», το οποίο είχε εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της ίδιας ανωτέρω διάταξης.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση της νέας παραγράφου 2 του άρθρου, το ζήτημα του επιμερισμού του κόστους, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 6 του ως άνω προεδρικού διατάγματος, και αφορά ειδικότερα το κόστος του συστήματος επικοινωνιών των αρμοδίων αρχών (δέκτη/ συλλέκτη των δεδομένων) και του αντίστοιχου συστήματος των παρόχων (συλλέκτη/ πομπό των διακινούμενων δεδομένων), αλλάζει και αντιμετωπίζ

ζεται με βάση την υπάρχουσα πραγματικότητα στον χώρο της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας, στο πλαίσιο της οποίας επιτρέπεται η θέσπιση αναλογικών υποχρεώσεων για τους παρέχοντες υπηρεσίες επικοινωνίας. Άλλωστε, τα συστήματα άρσης απορρήτου των παρόχων και τα συστήματα άρσης απορρήτου των αρχών στην ουσία είναι μεν δύο διακριτά υποσυστήματα πλην όμως λειτουργούν αναγκάως συμπληρωματικά και συνθέτουν από κοινού το ολοκληρωμένο σύστημα άρσης απορρήτου των επικοινωνιών, αποκαλούμενο και ως «Σύστημα Επισυνδέσεων». Και τούτο, διότι ουδεμία χρησιμότητα και κανένα αποτέλεσμα δεν θα μπορούσε να επιφέρει από μόνο του το Σύστημα Επισυνδέσεων Παρόχου Επικοινωνιών, το οποίο βρίσκεται εντός των εγκαταστάσεων των παρόχων, αν δεν ήταν διασυνδεδεμένο με ένα τουλάχιστον ανάλογο σύστημα των αρμοδίων αρχών. Σε περίπτωση που το τηλεπικοινωνιακό σύστημα ενός παρόχου δεν διαθέτει τον αναγκαίο εξοπλισμό και λογισμικό για την άρση του απορρήτου και την παροχή στις αρμόδιες αρχές των στοιχείων επικοινωνίας, υποχρεούται να προμηθευθεί, εγκαταστήσει και θέσει σε λειτουργία στο σύστημά του τον προς τούτο απαιτούμενο εξοπλισμό ή και λογισμικό εντός προθεσμίας εννέα (9) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος και να ενημερώσει σχετικώς εγγράφως την ΑΔΑΕ.

Στο ίδιο ανωτέρω πνεύμα εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας, στη νέα παράγραφο 3 του άρθρου, το κόστος των μισθωμένων κυκλωμάτων που αναπτύσσονται μεταξύ των δύο πλευρών (παρόχων - αρχών), η προμήθεια και εγκατάσταση των συσκευών κρυπτογράφησης δεδομένων στις δύο πλευρές, καθώς και το διαρκές μηνιαίο κόστος μεταφοράς δεδομένων καλύπτονται από τους προϋπολογισμούς των αρμοδίων αρχών και επιβαρύνουν στο σύνολό τους το Ελληνικό Δημόσιο.

Τέλος, η αναδρομική ρύθμιση του ανωτέρω ζητήματος από τότε που τέθηκε σε εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 9 του ν. 3115/2003, είναι αναγκαία προκειμένου ακριβώς να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση της Διοίκησης προς την προαναφερόμενη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ύστερα από την ορθή αποτύπωση των πραγματικών δεδομένων εγκατάστασης και λειτουργίας των συστημάτων επισυνδέσεων, δεδομένου ότι το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τα στοιχεία των αρμοδίων αρχών, χωρίς να έχει υπολογισθεί το έκτακτο κόστος λειτουργίας και συντήρησης των Συστημάτων Νομίμων Επισυνδέσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, που έχουν προκύψει στο χρονικό διάστημα 2008 - 2013, έχει ήδη καταβάλει το ποσό των 30.740.434,85 ευρώ.

Άρθρο 18

Τροποποίηση διατάξεων του Οργανισμού του
Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Με την πρόοδο της ανέγερσης του κτιρίου και τη δημοσίευση του π.δ. 153/2017 «Ιδρυση Καταστήματος Κράτησης στο Δήμο Παρναεστίου της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας» (Α' 198), ιδρύθηκε το νέο Κατάστημα Κράτησης Δράμας για τις ανάγκες κράτησης καταδικωμένων κρατούμενων στην περιοχή της βόρειας Ελλάδας. Για την έναρξη λειτουργίας του εν λόγω καταστήματος κράτησης απαιτείται η στελέχωσή του με επιστημονικό, διοικητικό,

φυλακτικό και τεχνικό προσωπικό και προσωπικό εξωτερικής φρούρησης. Ως εκ τούτου, καθίσταται αναγκαία η αύξηση του συνόλου των θέσεων προσωπικού των καταστημάτων κράτησης με την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του π.δ. 96/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» (Α' 136). Το Κατάστημα Κράτησης Δράμας είναι Γενικό Κατάστημα Κράτησης Β' Τύπου με χωρητικότητα ως 600 κρατούμενους, που λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης όπως όλα τα Καταστήματα Κράτησης και συγκροτείται από τα κατωτέρω Τμήματα: α) Διοίκησης, β) Οικονομικού, γ) Φύλαξης, δ) Εξωτερικής Φρούρησης και ε) Κοινωνικής Εργασίας.

Με την παρούσα διάταξη νόμου προβλέπεται η αύξηση των οργανικών θέσεων μόνιμου προσωπικού των καταστημάτων κράτησης για τη στελέχωση του Καταστήματος Κράτησης Δράμας κατά διακόσιες πενήντα οκτώ (258). Ο αριθμός αυτός κρίνεται αναγκαίος προκειμένου να καλύπτονται επαρκώς οι ανάγκες ασφάλειας του καταστήματος (φύλαξη και εξωτερική φρούρηση) και η εύρυθμη διοικητική λειτουργία και συντήρηση των υποδομών, κατά το πρότυπο της οργάνωσης Καταστημάτων Κράτησης υψηλής χωρητικότητας έως εξακοσίων (600) θέσεων κράτησης. Περαιτέρω, έχει ληφθεί μέριμνα για την πρόβλεψη ικανοποιητικού αριθμού επιστημονικών στελεχών (ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, κοινωνικών λειτουργών, εγκληματολόγων) και υγειονομικού προσωπικού (ιατρών, οδοντιάτρου, νοσηλευτών) για την κάλυψη των αναγκών μεταχείρισης των κρατούμενων, σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη λειτουργία των σωφρονιστικών καταστημάτων και την ακολουθούμενη τα τελευταία τρία χρόνια πολιτική του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ειδικότερα, οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού των καταστημάτων κράτησης που αυξάνονται για τη στελέχωση του Καταστήματος Κράτησης Δράμας διακρίνονται σε κατηγορίες και κλάδους ή ειδικότητες όπως παρακάτω:

1. Κατηγορία ΠΕ

α) Κλάδος ΠΕ Σωφρονιστικός Ενηλίκων, θέσεις: οκτώ (8)

β) Κλάδος ΠΕ Ιατρών, θέσεις: τρεις (3)

γ) Κλάδος ΠΕ Οδοντιάτρων, θέσεις: μία (1)

δ) Κλάδος ΠΕ Κοινωνιολόγων, θέσεις: τρεις (3)

ε) Κλάδος ΠΕ Εγκληματολόγων, θέσεις: δύο (2)

στ) Κλάδος ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: δύο (2)

ζ) Κλάδος ΠΕ Ψυχολόγων, θέσεις: τρεις (3)

2. Κατηγορία ΤΕ

α) Κλάδος ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, θέσεις: έξι (6)

β) Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις: μία (1)

γ) Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις: δύο (2)

δ) Κλάδος ΤΕ Υγείας Πρόνοιας, ειδικότητας

Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: τέσσερις (4)

ε) Κλάδος ΤΕ Υγείας Πρόνοιας, ειδικότητας

Νοσηλευτικής, θέσεις: έξι (6)

3. Κατηγορία ΔΕ

α) Κλάδος ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού, θέσεις: έξι (6)

β) Κλάδος ΔΕ Τεχνικού, θέσεις: τέσσερις (4)

γ) Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέσεις: τρεις (3)

δ) Κλάδος ΔΕ Νοσηλευτικής, θέσεις: δύο (2)

ε) Κλάδος ΔΕ Φύλαξης, θέσεις: εκατόν τέσσερις (104)

στ) Κλάδος ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης, θέσεις: ενενήντα οκτώ (98)

Τέλος, μετά την προσθήκη προσωπικού κλάδου ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας στο επιστημονικό προσωπικό των Καταστημάτων Κράτησης, θεωρείται αναγκαία η πρόβλεψη της δυνατότητας εξέλιξης των υπαλλήλων αυτού του κλάδου σε θέσεις προϊσταμένων του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.

Αθήνα, 2 Αυγούστου 2018

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Π. Σκουρλέτης	Ν. Κοτζιάς
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Ν. Παππάς	Π. Καμμένος
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Στ. Κοντονής	Ευκλ. Τσακαλώτος
Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ν. Τόσκας	Αικ. Παπανάτσιου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 4 του άρθρου 371 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα οποία αντικαθίστανται, έχουν ως εξής:

«4. Το δικαστήριο αφαιρεί από την ποινή που επιβλήθηκε το χρόνο της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ποινικού κώδικα. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να τον αφαιρέσει στην καταδικαστική απόφαση, μπορεί να το πράξει και με μεταγενέστερη απόφασή του, με αίτηση του καταδίκου ή του εισαγγελέα.»

Η παρ. 2 του άρθρου 31 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η οποία τροποποιείται, έχει ως εξής:

«2. Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241. Αν αυτή γίνεται ύστερα από μήνυση ή έγκληση κατά ορισμένου προσώπου ή αν κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο η τέλεση αξιόποινης πράξης, το πρόσωπο αυτό καλείται πριν από σαράντα οκτώ ώρες για παροχή εξηγήσεων και εξετάζεται ανωμοτί. Έχει δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο, να αρνηθεί εν όλω ή εν μέρει την παροχή εξηγήσεων και να λάβει προθεσμία μέχρι σαράντα οκτώ ώρες για την παροχή τους, η οποία μπορεί να παραταθεί από εκείνον που διενεργεί την προκαταρκτική εξέταση. Επίσης έχει δικαίωμα να ζητήσει να του χορηγηθούν αντίγραφα της δικογραφίας, να προτείνει μάρτυρες προς εξέταση και να προσαγάγει άλλα Αποδεικτικά μέσα προς αντίκρουση των καταγγελλομένων σε βάρος του. Οι διατάξεις των άρθρων 96 παράγραφος 3 και 97 παράγραφος 1 εφαρμόζονται αναλόγως. Τα ως άνω δικαιώματά του μπορεί να ασκήσει είτε αυτοπροσώπως είτε εκπροσωπούμενος από συνήγορο που διορίζεται κατά το άρθρο 96 παρ. 2, εκτός αν θεωρείται αναγκαία η αυτοπροσώπη εμφάνισή του, κατά την κρίση εκείνου που διενεργεί την προκαταρκτική εξέταση. Αυτός που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση υποχρεούται να ενημερώσει προηγουμένως τον εξεταζόμενο για τα παραπάνω δικαιώματά του. Οι διατάξεις του άρθρου 273 παρ. 1 περιπτώσεις γ', δ' και ε' εφαρμόζονται αναλόγως. Προηγούμενη έγγραφη εξέταση του προσώπου αυτού που έγινε ενόρκως ή χωρίς τη δυνατότητα παράστασης με συνήγορο δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας. Εφόσον ο μηνυόμενος ή εγκαλούμενος ή εκείνος κατά του οποίου στρέφονται οι υποψίες κλητεύτηκε νόμιμα και δεν εμφανίστηκε, η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του. Σε κάθε περίπτωση, η επικοινωνία του προσώπου, στο οποίο αποδίδεται η τέλεση αξιόποινης πράξης, με τον συνήγορό του, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, είναι απόρρητη.»

Η παρ. 2 του άρθρου 366 του Ποινικού Κώδικα, η οποία αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

«2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 362, 363, 364 και 365 το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε δικαστική δίωξη αναστέλλεται η δίκη για τη Δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης θεωρείται αποδεδειγμένο ότι το γεγονός που αφορά η Δυσφήμιση είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική και ψευδές αν η απόφαση είναι αθωωτική και στηρίζεται στο ότι δεν αποδείχτηκε ότι το πρόσωπο που έχει δυσφημισθεί τέλεσε τηναξιόποινη πράξη.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ο τίτλος του άρθρου 6 του ν. 3251/2004, ο οποίος αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Διαβίβαση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Ο τίτλος του άρθρου 12 του ν. 3251/2004, ο οποίος αντικαθίσταται, έχει ως εξής:

Πότε δύνανται να απαγορευτεί η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης

Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3251/2004, η οποία καταργείται, έχει ως εξής:

«1. Αν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής ή μέτρου ασφαλείας που έχει επιβληθεί με απόφαση εκδοθείσα ερήμην του εκζητουμένου και το πρόσωπο αυτό δεν είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως ούτε είχε ενημερωθεί κατ' άλλον τρόπο σχετικά με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της ακροαματικής διαδικασίας που οδήγησε στην ερήμην του εκδοθείσα απόφαση, η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από την αρμόδια δικαστική αρχή μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος θα παράσχει επαρκείς εγγυήσεις, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο εκζητούμενος με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος και να παρίσταται κατά τη λήψη της απόφασης.»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Οι παρ. 9 και 11 του άρθρου 77 του ν. 1756/1988 (Α' 35) «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών» έχουν ως εξής:

«9. Σε Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου προάγεται Αρεοπαγίτης με τρία τουλάχιστον έτη υπηρεσίας στο βαθμό αυτόν».

«11. Σε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου προάγεται Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου και Αρεοπαγίτης ή Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου με τρία τουλάχιστον έτη υπηρεσίας στους βαθμούς αυτούς.»

Το άρθρο 9 του ν. 3115/2003, το οποίο τροποποιείται, έχει ως εξής:

«Άρθρο 9

Εγγύηση και διασφάλιση της άρσης του

απορρήτου των επικοινωνιών

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών και γνώμη της Α.Δ.Α.Ε., ρυθμίζονται οι διαδικασίες, καθώς και οι τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις, για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, όταν αυτή διατάσσεται από τις αρμόδιες δικαστικές και εισαγγελικές αρχές και ειδικότερα ο καθορισμός των στοιχείων στα οποία επιτρέπεται η πρόσβαση, η τεχνική μέθοδος πρόσβασης στα στοιχεία και το είδος του χρησιμοποιούμενου τεχνολογικού εξοπλισμού, οι υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνίας, η τεχνική μέθοδος λήψης, αναπαραγωγής και μεταβίβασης των στοιχείων, όπως και οι εγγυήσεις για τη χρήση και καταστροφή τους, η διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών από άποψη τεχνική και από άποψη αρμόδιων εξουσιοδοτημένων προσώπων, ο καταμερισμός του κόστους αφ' ενός του εξοπλισμού και αφ' ετέρου της διαδικασίας μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνίας και των αρμόδιων αρχών, καθώς και κάθε άλλο θέμα ειδικού, τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα, το οποίο άπτεται της εγγύησης και διασφάλισης της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.»

Οι διατάξεις του π.δ. 96/2017, οι οποίες αντικαθίστανται ή τροποποιούνται, έχουν ως εξής:

Παράγραφος 1, άρθρου 18:

α) Η περίπτωση β' της παραγράφου 17.2. του άρθρου 2 του π.δ. 96/2017 έχει ως εξής:

β) Καταστήματα Κράτησης τύπου Β:

αα) Αλικαρνασσού, ββ) Τρίπολης, γγ) Γρεβενών, δδ) Γυναικών Ελεώνα Θήβας, εε) Κέρκυρας, στστ) Μαλανδρινού, ζζ) Νιγρίτας, ηη) Πάτρας, θθ) Τρικάλων, ιι) Χαλκίδας και ιαια) Δομοκού.

β) Η περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 27 του π.δ. 96/2017 έχει ως εξής:

β) Τις Διευθύνσεις των Καταστημάτων Κράτησης Κορυδαλλού Ι, Πατρών, Λάρισας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν τα εξής Τμήματα:

αα) Τμήμα Διοίκησης

ββ) Τμήμα Οικονομικού

γγ) Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

δδ) Τμήμα Φύλαξης. Το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού Ι συγκροτείται από δύο (2) Τμήματα Φύλαξης.

Τις Διευθύνσεις των Καταστημάτων Κράτησης Πατρών, Λάρισας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν και το εξής Τμήμα: εε) Τμήμα Εξωτερικής Φρούρησης.

γ) Το άρθρο 45 του π.δ. 96/2017 έχει ως εξής:

Οι οργανικές θέσεις του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανέρχονται συνολικά στις πέντε χιλιάδες εξακόσιες δέκα (5610).

δ) Οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 46 του π.δ. 96/2017 έχουν ως εξής:

1. Κατηγορία ΠΕ

α) Κλάδος ΠΕ Σωφρονιστικός Ενηλίκων, θέσεις: εκατόν πενήντα μία (151)

β) Κλάδος ΠΕ Γεωπονίας, θέσεις: τέσσερις (4)

γ) Κλάδος Ιερέων, θέσεις: δύο (2)

δ) Κλάδος ΠΕ Φαρμακοποιών, θέσεις: δύο (2)

ε) Κλάδος ΠΕ Ιατρών, θέσεις: σαράντα πέντε (45)

στ) Κλάδος ΠΕ Οδοντιάτρων, θέσεις: επτά (7)

ζ) Κλάδος ΠΕ Εγκληματολόγων, θέσεις: πέντε (5)

η) Κλάδος ΠΕ Ψυχολόγων, θέσεις: είκοσι οκτώ (28)

θ) Κλάδος ΠΕ Κοινωνιολόγων, θέσεις: έξι (6)

ι) Κλάδος ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: δέκα (10)

2. Κατηγορία ΤΕ

α) Κλάδος ΤΕ Διοικητικός-Λογιστικός, θέσεις: εξήντα πέντε (65)

β) Κλάδος ΤΕ Υγείας Πρόνοιας: Ειδικότητα Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: ογδόντα τρεις (83)

Ειδικότητα Νοσηλευτικής, θέσεις: ογδόντα επτά (87)

γ) Κλάδος ΤΕ Τεχνολογίας-Γεωπονίας, θέσεις: επτά (7)

δ) Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις: δεκαεννιά (19)

ε) Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις δέκα (10)

3. Κατηγορία ΔΕ

α) Κλάδος ΔΕ Διοικητικός-Λογιστικός, θέσεις: εκατόν εξήντα (160)

β) Κλάδος ΔΕ Φύλαξης, θέσεις: δύο χιλιάδες εξακόσιες ενενήντα οκτώ (2.698)

γ) Κλάδος ΔΕ Προσωπικό Εξωτερικής Φρούρησης, θέσεις: δύο χιλιάδες δέκα τρεις (2.013)

δ) Κλάδος ΔΕ Νοσηλευτικής, θέσεις: είκοσι τρεις (23)

ε) Κλάδος ΔΕ Γεωργικός-Κτηνοτροφικός, θέσεις: δέκα (10)

στ) Κλάδος ΔΕ Τεχνικός, θέσεις: δώδεκα (12)

ζ) Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέσεις: έξι (6)

η) Κλάδος ΔΕ Αρτεργατών, θέσεις: μία (1)

4. Κατηγορία ΥΕ

Κλάδος ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού, θέσεις: επτά (7)

ε) Η **παράγραφος 3 του άρθρου 49** του π.δ. 96/2017 έχει ως εξής:

3. Του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας προΐσταται υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Υγείας Πρόνοιας – ειδικότητας Κοινωνικής Εργασίας.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

I) Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, II) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016, III) Τροποποίηση του ν. 3251/2004 σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 κατά το μέρος που τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, IV) Άλλες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

**ΚΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 16
ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ**

Άρθρο 1

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ν.δ. 53/1974) που υπογράφηκε στις 2 Μαρτίου 2017 στο Στρασβούργο, το κείμενο του οποίου σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

«Protocol No 16 to the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Preamble

The member States of the Council of Europe and other High Contracting Parties to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as “the Convention”), signatories hereto,
Having regard to the provisions of the Convention and, in particular, Article 19 establishing the European Court of Human Rights (hereinafter referred to as “the Court”);

Considering that the extension of the Court's competence to give advisory opinions will further enhance the interaction between the Court and national authorities and thereby reinforce implementation of the Convention, in accordance with the principle of subsidiarity;

Having regard to Opinion No. 285 (2013) adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 28 June 2013,

Have agreed as follows:

Article 1

1. Highest courts and tribunals of a High Contracting Party, as specified in accordance with Article 10, may request the Court to give advisory opinions on questions of principle relating to the interpretation or application of the rights and freedoms defined in the Convention or the protocols thereto.

2. The requesting court or tribunal may seek an advisory opinion only in the context of a case pending before it.

3. The requesting court or tribunal shall give reasons for its request and shall provide the relevant legal and factual background of the pending case.

Article 2

1. A panel of five judges of the Grand Chamber shall decide whether to accept the request for an advisory opinion, having regard to Article 1. The panel shall give reasons for any refusal to accept the request.

2. If the panel accepts the request, the Grand Chamber shall deliver the advisory opinion.

3. The panel and the Grand Chamber, as referred to in the preceding paragraphs, shall include *ex officio* the judge elected in respect of the High Contracting Party to which the requesting court or tribunal pertains. If there is none or if that judge is unable to sit, a person chosen by the President of the Court from a list submitted in advance by that Party shall sit in the capacity of judge.

Article 3

The Council of Europe Commissioner for Human Rights and the High Contracting Party to which the requesting court or tribunal pertains shall have the right to submit written comments and take part in any hearing. The President of the Court may, in the interest of the proper administration of justice, invite any other High Contracting Party or person also to submit written comments or take part in any hearing.

Article 4

1. Reasons shall be given for advisory opinions.
2. If the advisory opinion does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.
3. Advisory opinions shall be communicated to the requesting court or tribunal and to the High Contracting Party to which that court or tribunal pertains.
4. Advisory opinions shall be published.

Article 5

Advisory opinions shall not be binding.

Article 6

As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 7

1. This Protocol shall be open for signature by the High Contracting Parties to the Convention, which may express their consent to be bound by:
 - a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
 - b. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.
2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten High Contracting Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7.
2. In respect of any High Contracting Party to the Convention which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the expression of its consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7.

Article 9

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 10

Each High Contracting Party to the Convention shall, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate the courts or tribunals that it designates for the purposes of Article 1, paragraph 1, of this Protocol. This declaration may be modified at any later date and in the same manner.

Article 11

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and the other High Contracting Parties to the Convention of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c. any date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 8;
- d. any declaration made in accordance with Article 10; and
- e. any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 2nd day of October 2013, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to the other High Contracting Parties to the Convention».

«Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

Προοίμιο

Τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα άλλα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών

Ελευθεριών που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (εφεξής αναφερόμενη ως «η Σύμβαση»), τα οποία υπογράφουν το παρόν,

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις της Σύμβασης, και, ιδίως, το Άρθρο 19 με το οποίο συστήνεται το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής αναφερόμενο ως «το Δικαστήριο»),

Θεωρώντας ότι η επέκταση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να εκδίδει γνωμοδοτήσεις θα ενισχύσει περαιτέρω την αλληλεπίδραση μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών αρχών και, με τον τρόπο αυτό, θα ενδυναμώσει την εφαρμογή της Σύμβασης, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας,

Λαμβάνοντας υπόψη τη 285 (2013) Γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 28 Ιουνίου 2013,

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

1. Τα ανώτατα δικαστήρια ενός Υψηλού Συμβαλλόμενου Κράτους Μέρους, όπως καθορίζονται σύμφωνα με το Άρθρο 10, μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλα αυτής.
2. Το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ζητήσει γνωμοδότηση μόνο στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν του.
3. Το αιτούν δικαστήριο αιτιολογεί το αίτημά του και παρέχει το σχετικό νομικό και πραγματικό πλαίσιο της εκκρεμούς υπόθεσης.

Άρθρο 2

1. Ένα Συμβούλιο πέντε δικαστών του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης αποφασίζει αν θα δεχθεί το αίτημα για γνωμοδότηση, λαμβάνοντας υπόψη το Άρθρο 1. Το Συμβούλιο αιτιολογεί τυχόν άρνηση να αποδεχθεί το αίτημα.
2. Αν το Συμβούλιο αποδεχθεί το αίτημα, το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης εκδίδει τη γνωμοδότηση.
3. Το Συμβούλιο και το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης, όπως αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, συμπεριλαμβάνουν αυτοδικαίως (ex officio) τον δικαστή που έχει εκλεγεί για το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος στο οποίο ανήκει το αιτούν δικαστήριο. Αν δεν υπάρχει

τέτοιος δικαστής ή αυτός αδυνατεί να μετάσχει στη σύνθεση, μετέχει ως δικαστής πρόσωπο που επιλέγει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου από κατάλογο ο οποίος υποβάλλεται εκ των προτέρων από το εν λόγω Μέρος.

Άρθρο 3

Ο Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης και το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος στο οποίο ανήκει το αιτούν δικαστήριο έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως παρατηρήσεις και να λάβουν μέρος στις ακροαματικές διαδικασίες. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί επίσης, στο πλαίσιο της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να καλέσει οποιοδήποτε άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος ή κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο να υποβάλουν εγγράφως παρατηρήσεις ή να λάβουν μέρος στις ακροαματικές διαδικασίες.

Άρθρο 4

1. Οι γνωμοδοτήσεις είναι αιτιολογημένες.
2. Αν η γνωμοδότηση δεν εκφράζει, εν όλω ή εν μέρει, την ομόφωνη γνώμη των δικαστών, κάθε δικαστής έχει δικαίωμα να επισυνάψει έκθεση της προσωπικής του γνώμης.
3. Οι γνωμοδοτήσεις κοινοποιούνται στο αιτούν δικαστήριο και το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος στο οποίο ανήκει το εν λόγω δικαστήριο.
4. Οι γνωμοδοτήσεις δημοσιεύονται.

Άρθρο 5

Οι γνωμοδοτήσεις δεν είναι δεσμευτικές.

Άρθρο 6

Μεταξύ των Υψηλών Συμβαλλομένων Μέρων, οι διατάξεις των Άρθρων 1 έως 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου θεωρούνται ως πρόσθετα άρθρα στη Σύμβαση και όλες οι διατάξεις της Σύμβασης εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 7

1. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό για υπογραφή από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση, τα οποία μπορούν να εκφράσουν την συγκατάθεσή τους να δεσμεύονται από αυτό με:

α. υπογραφή χωρίς επιφύλαξη επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης · ή

β. υπογραφή με την επιφύλαξη επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, η οποία ακολουθείται από επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση.

2. Τα όργανα επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 8

1. Το παρόν Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση μίας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία δέκα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση θα έχουν εκφράσει την συγκατάθεσή τους να δεσμεύονται από το Πρωτόκολλο σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 7.

2. Ως προς οποιοδήποτε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση, το οποίο εκφράζει μεταγενέστερα τη συγκατάθεσή του να δεσμεύεται από αυτό, το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την παρέλευση μίας περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία θα έχει εκφράσει τη βούλησή του να δεσμεύεται από το Πρωτόκολλο σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 7.

Άρθρο 9

Καμία επιφύλαξη δεν μπορεί να διατυπωθεί υπό το άρθρο 57 της Σύμβασης σχετικά με τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 10

Κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος στη Σύμβαση υποδεικνύει, κατά το χρόνο της υπογραφής ή κατά την κατάθεση του οργάνου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, μέσω δήλωσης που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα δικαστήρια που ορίζει για τους σκοπούς του Άρθρου 1, παράγραφος 1, του παρόντος Πρωτοκόλλου. Η δήλωση αυτή μπορεί να τροποποιηθεί οποτεδήποτε στο μέλλον με τον ίδιο τρόπο.

Άρθρο 11

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης γνωστοποιεί στα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και στα άλλα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη της Σύμβασης:

α. κάθε υπογραφή·

β. την κατάθεση οιοδήποτε οργάνου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης·

γ. την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου σύμφωνα με το Άρθρο 8

δ. οιαδήποτε δήλωση που γίνεται σύμφωνα με το Άρθρο 10 · και

ε. οιαδήποτε άλλη πράξη, γνωστοποίηση ή ανακοίνωση που σχετίζεται με το παρόν Πρωτόκολλο.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογράφοντες, δεόντως εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο.

Έγινε στο Στρασβούργο, στις 2 Οκτωβρίου 2013, στην Αγγλική και τη Γαλλική γλώσσα, με τα δύο κείμενα να είναι εξίσου αυθεντικά, σε ένα μόνο αντίτυπο, το οποίο θα κατατεθεί στα Αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης διαβιβάζει επικυρωμένα αντίγραφα σε κάθε Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και στα άλλα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη στη Σύμβαση».

Άρθρο 2

Υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης

1. Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, ο Άρειος Πάγος, το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο ορίζονται ως τα αρμόδια δικαστήρια που μπορούν σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου, να ζητήσουν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν τους, να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής, τα οποία σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ν.δ. 53/1974) ή στα Πρωτόκολλα αυτής που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα.

2. Αίτημα γνωμοδότησης μπορεί να υποβληθεί από τα δικαστήρια της παραγράφου 1 είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, σε κάθε στάση της δίκης έως την έκδοση της απόφασης. Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης προς το ΕΔΔΑ ενάποκειται στην απόλυτη κρίση των δικαστηρίων αυτών.

Άρθρο 3

Περιεχόμενο του αιτήματος γνωμοδότησης - κοινοποιήσεις

1. Το αίτημα της γνωμοδότησης υποβάλλεται στο ΕΔΔΑ στην ελληνική γλώσσα και κοινοποιείται στους διαδίκους με επιμέλεια της γραμματείας του αιτούντος δικαστηρίου.

2. Το αιτούν δικαστήριο αιτιολογεί το αίτημα της γνωμοδότησης και παρέχει στο ΕΔΔΑ το σχετικό νομικό και πραγματικό πλαίσιο της εκκρεμούς υπόθεσης. Το αίτημα γνωμοδότησης περιλαμβάνει τουλάχιστον συνοπτική περιγραφή του κυρίου αντικειμένου της δίκης, περίληψη των πραγματικών περιστατικών, τις σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, τα ζητήματα που σχετίζονται με την ερμηνεία ή εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, περίληψη των συναφών ισχυρισμών των διαδίκων, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τις τυχόν απόψεις του αιτούντος δικαστηρίου επί του ζητήματος.

Άρθρο 4

Αναστολή και επανέναρξη της εθνικής δίκης

1. Η υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης συνεπάγεται την αναστολή της προόδου της δίκης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έως την έκδοση της γνωμοδότησης ή της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημα γνωμοδότησης και την κοινοποίησή της στους διαδίκους σύμφωνα με την παράγραφο 2. Για την εν λόγω αναστολή ενημερώνονται αρμοδίως τα δικαστήρια του οικείου κλάδου.

2. Η γνωμοδότηση που εκδίδεται ή η απόφαση με την οποία απορρίπτεται το αίτημα γνωμοδότησης μεταφράζεται αμελλητί στην ελληνική γλώσσα, με επιμέλεια του αντιπροσώπου της Ελληνικής Κυβέρνησης στο ΕΔΔΑ,

στον οποίο κοινοποιείται. Ακολούθως, η μετάφραση διαβιβάζεται στο αιτούν δικαστήριο και κοινοποιείται αμελλητί στους διαδίκους με επιμέλεια της γραμματείας του. Το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει τα κατά την κρίση του αναγκαία μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων της παρούσας γνωμοδοτικής διαδικασίας στην εύλογη διάρκεια της δίκης.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/343 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 9ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 2016

Άρθρο 5

Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής (άρθρα 1, 2 της Οδηγίας 2016/343/ΕΕ)

1. Σκοπός του παρόντος είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2016/343/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 (L 65), με την οποία θεσπίζονται κοινοί ελάχιστοι κανόνες σχετικά με:

α) ορισμένες πτυχές του δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας κατά την ποινική διαδικασία και
β) το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του κατά την ποινική διαδικασία.

2. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται σε φυσικά πρόσωπα που είναι ύποπτα ή κατηγορούμενα, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, από τη στιγμή που ένα πρόσωπο θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για τέλεση αξιόποινης πράξης, έως:

α) την περάτωση της διαδικασίας με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα, αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, ή

β) τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή την απόρριψη της έγκλησης από τον αρμόδιο εισαγγελέα, αν δεν έχει ασκηθεί η ποινική δίωξη.

Άρθρο 6

Τεκμήριο αθωότητας (άρθρο 3 της Οδηγίας 2016/343/ΕΕ)

Στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 27Α ως εξής:

«Άρθρο 27Α

Οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι τεκμαίρονται αθώοι έως ότου αποδειχτεί η ενοχή τους με την έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης.»

Άρθρο 7

Δημόσιες αναφορές στην ενοχή προσώπου (άρθρα 4 και 10 παρ. 1 της Οδηγίας 2016/343/ΕΕ)

1. Στο άρθρο 87 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Όταν επιβάλλεται στερητική της ελευθερίας ποινή και αφού οριστεί η διάρκειά της, το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου, να αφαιρέσει εύλογο κατά την κρίση του μέρος της

ποινής που επιβλήθηκε, προς αποκατάσταση της βλάβης την οποία υπέστη ο κατηγορούμενος εξαιτίας της προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας από δηλώσεις δημόσιων αρχών σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πριν την έκδοση της απόφασης σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό, οι οποίες αναφέρονται κατά τρόπο άμεσο στην εκκρεμή ποινική διαδικασία και είτε παροτρύνουν το κοινό να πιστέψει στην ενοχή του κατηγορουμένου είτε προβαίνουν σε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών με την οποία προδικάζουν τη δικαστική κρίση της υπόθεσης.»

2. Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 4 του άρθρου 371 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«Το δικαστήριο αφαιρεί από την ποινή που επιβλήθηκε το χρόνο της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου και το χρόνο για την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη εξαιτίας της προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας από δηλώσεις δημόσιων αρχών, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να αφαιρέσει το χρόνο αυτόν στην καταδικαστική απόφαση, μπορεί να το πράξει και με μεταγενέστερη απόφασή του, με αίτηση του καταδίκου ή του εισαγγελέα.»

3. Στο άρθρο 371 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Για την αποκατάσταση της βλάβης εξαιτίας της προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας από δηλώσεις δημόσιων αρχών, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87 του Ποινικού Κώδικα, εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του ν. 4239/2014 (Α' 43). Αν το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση έχει αφαιρέσει χρόνο από την ποινή που επιβλήθηκε, η αφαίρεση χρόνου μπορεί να συνιστά, εν όλω ή εν μέρει, δίκαιη ικανοποίηση για την προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας και λαμβάνεται υπόψη κατά την κρίση για την καταβολή χρηματικού ποσού.»

Άρθρο 8

«Βάρος απόδειξης» στην ποινική δίκη (άρθρο 6 της Οδηγίας 2016/343/ΕΕ)

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 31 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) στο πρώτο εδάφιο μετά τη λέξη «άρθρα» προστίθεται ο αριθμός «239»,

β) το έβδομο εδάφιο αντικαθίσταται ως εξής: «Οι περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 και η παράγραφος 2 του άρθρου 273, καθώς και το άρθρο 274, εφαρμόζονται αναλόγως.»,

γ) στο ένατο εδάφιο αντί των λέξεων «εκείνος κατά του οποίου στρέφονται οι υποψίες» τίθεται η λέξη «ύποπτος».

2. Προστίθεται άρθρο 331Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ως εξής:

«Άρθρο 331Α

Κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο λαμβάνεται κάθε μέριμνα ώστε να εξακριβωθεί η αλήθεια, εξετάζεται και βεβαιώνεται αυτεπαγγέλτως όχι μόνον η ενοχή αλλά και η αθωότητα του κατηγορουμένου, καθώς και κάθε στοι-

χείο που αφορά την προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής.»

3. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 177 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Εξετάζεται αυτεπαγγέλτως κάθε αποδεικτικό μέσο που θεμελιώνει όχι μόνον την ενοχή αλλά και την αθωότητα του κατηγορουμένου, καθώς και κάθε στοιχείο που αφορά την προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής. Ο κατηγορούμενος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα για τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται υπέρ του. Οι δικαστές είναι υποχρεωμένοι να ερευνούν με επιμέλεια κάθε στοιχείο ή αποδεικτικό μέσο που επικαλείται υπέρ αυτού ο κατηγορούμενος, αν αυτό είναι χρήσιμο για να εξακριβωθεί η αλήθεια.»

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 366 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 362, 363, 364 και 365 το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε δικαστική δίωξη, αναστέλλεται η δίκη για τη δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης. Τεκμαίρεται ότι το γεγονός που αφορά η δυσφήμιση είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική και ψευδές αν η απόφαση είναι αθωωτική και στηρίζεται στο ότι δεν αποδείχθηκε ότι το πρόσωπο που είχε δυσφημισθεί τέλεσε την αξιόποινη πράξη. Επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.»

Άρθρο 9

Εγγυήσεις για την παράσταση του κατηγορουμένου στην ποινική δίκη (άρθρο 8 της Οδηγίας 2016/343/ΕΕ)

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 155 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η πραγματική αναζήτηση της κατοικίας ή διαμονής του κατηγορουμένου, εφόσον δεν έχει δηλωθεί κατά το άρθρο 273, γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, τουλάχιστον με βάση τη διεύθυνση που έχει δηλώσει στην τελευταία φορολογική του δήλωση και τα σχετικά στοιχεία που είναι καταχωρισμένα στα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Οικονομικών (TaxisNet).»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 3251/2004 ΣΕ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2002/584/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 13ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2002 ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΕΡΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ 2009/299/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 26ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2009

Άρθρο 10

1. Ο τίτλος του άρθρου 6 του ν. 3251/2004 (Α' 127) αντικαθίσταται ως εξής:

«Διαβίβαση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και σχετικών εγγράφων».

2. Στο άρθρο 6 του ν. 3251/2004 προστίθεται παράγραφος 7, ως εξής:

«7. Ύστερα από αίτημα του εκζητουμένου, που διαβι-

βάζεται μέσω της αρμόδιας αρχής εκτέλεσης, ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών αποστέλλει σε αυτήν αντίγραφο της απόφασης με την οποία έχει επιβληθεί ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας, εφόσον η απόφαση αυτή δεν έχει επιδοθεί στον εκζητούμενο. Η παράδοση του αντιγράφου της απόφασης στον εκζητούμενο από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δεν θεωρείται επίσημη επίδοση της απόφασης και δεν κινεί τις προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων.»

3. Για τη διαβίβαση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συμπληρώνεται το υπόδειγμα του Παραρτήματος.

Άρθρο 11

Στο άρθρο 12 του ν. 3251/2004 επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Ο τίτλος του άρθρου αντικαθίσταται ως εξής:

«Δυνατότητα μη εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης – Εξαιρέσεις».

2. Το κείμενο του άρθρου αριθμείται ως παράγραφος 1 και στην παράγραφο αυτή προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής:

«στ) αν ο εκζητούμενος, με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης.»

3. Προστίθεται παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Ειδικά ως προς την περίπτωση στ' της παραγράφου 1, η δικαστική αρχή εκτελεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης όταν σε αυτό αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις δικονομικές διατάξεις του δικαίου του κράτους έκδοσης, ο εκζητούμενος:

α) είτε είχε κλητευθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα είτε είχε ενημερωθεί εμπρόθεσμα με άλλα μέσα, ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της ημερομηνίας και του τόπου διεξαγωγής της δίκης, και επιπλέον γνώριζε ότι ήταν δυνατόν να εκδοθεί απόφαση ερήμην του, ή

β) τελούσε εν γνώσει της δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίο διόρισε ο ίδιος, ή σε δικηγόρο ο οποίος είχε διορισθεί αυτεπαγγέλτως, να τον εκπροσωπήσει στη δίκη και όντως εκπροσωπήθηκε από τον ανωτέρω δικηγόρο στη δίκη, ή

γ) μετά την επίδοση της καταδικαστικής απόφασης και μετά την ενημέρωσή του για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, κατά την εκδίκαση των οποίων δικαιούται να παρίσταται και όπου θα επανεξεταστεί η ουσία της υπόθεσης με νέα τυχόν αποδεικτικά στοιχεία και με ενδεχόμενο την εξαφάνιση της αρχικής απόφασης, είτε δήλωσε ρητά ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση είτε δεν ζήτησε να δικαστεί εκ νέου ή δεν άσκησε ένδικο μέσο εντός της νόμιμης προθεσμίας, ή

δ) δεν παρέλαβε αυτοπροσώπως με επίδοση την απόφαση, αλλά αυτή θα του επιδοθεί αυτοπροσώπως και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση μετά την παράδοσή του, θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, κατά την εκδίκαση των οποίων δικαιούται να παρίσταται και όπου θα επανεξεταστεί η ουσία της υπόθεσης με νέα τυχόν αποδεικτικά στοιχεία και με ενδεχόμενο την εξαφάνιση της αρχικής

απόφασης, και θα ενημερωθεί σχετικά με την προθεσμία μέσα στην οποία οφείλει να ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπως προβλέπεται στο σχετικό ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.»

Άρθρο 12

Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3251/2004 καταργείται.

Άρθρο 13

Στο άρθρο 15 του ν. 3251/2004 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Αν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας υπό τους όρους της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 και ο εκζητούμενος δεν έχει λάβει προηγουμένως επίσημη ενημέρωση για τη δικαστική διαδικασία που εκκρεμεί εναντίον του, μπορεί κατά την ενημέρωσή του για το περιεχόμενο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης να ζητήσει να λάβει αντίγραφο της απόφασης πριν από την παράδοσή του. Ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών, εφόσον δεν έχει ήδη στη διάθεσή του αντίγραφο της απόφασης, διαβιβάζει το αίτημα στην αρχή έκδοσης και παραδίδει στον εκζητούμενο το αντίγραφο της απόφασης που του διαβιβάζει η τελευταία. Το αίτημα του εκζητουμένου δεν καθυστερεί τη διαδικασία παράδοσης ούτε την έκδοση της απόφασης για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.»

Άρθρο 14

Μετά το άρθρο 33 του ν. 3251/2004 προστίθεται άρθρο 33Α ως εξής:

«Άρθρο 33Α

Παράδοση εκζητουμένου υπό τους όρους της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12

Αν ο εκζητούμενος παραδίδεται υπό τους όρους της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 12 και έχει ζητήσει επανάληψη της διαδικασίας ή έχει ασκήσει ένδικο μέσο κατά της απόφασης, μπορεί να ζητήσει την αναστολή ή τη διακοπή εκτέλεσης της απόφασης σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή άλλων ειδικών νόμων.»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Διατάξεις που αφορούν το δικαστικό σώμα

1. Στις παραγράφους 9 και 11 του άρθρου 77 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 1756/1988 (Α' 35), οι λέξεις «με τρία τουλάχιστον έτη υπηρεσίας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με δύο τουλάχιστον έτη υπηρεσίας».

2. Από 1.5.2018 οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Αρεί-

ου Πάγου αυξάνονται κατά μία (1) και ο συνολικός αριθμός τους ανέρχεται σε έντεκα (11).

3. Από 1.5.2018 οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας αυξάνονται κατά δύο (2) και ο συνολικός αριθμός τους ανέρχεται σε δώδεκα (12).

Άρθρο 16 **Τροποποίηση του ν. 1183/1981**

1. Στην περίπτωση α' του άρθρου 1 του ν. 1183/1981 (Α' 191) διαγράφονται οι λέξεις «εδρεύουν εις την έδραν του Δήμου Χαλανδρίου» και στην περίπτωση β' του ίδιου άρθρου διαγράφονται οι λέξεις «εδρεύουν εις την έδραν του Δήμου Περιστερίου».

2. Στο άρθρο 5 του ν. 1183/1981 μετά τη λέξη «πρωτοδικείων» τίθενται οι λέξεις «, καθώς και η έδρα αυτών» και οι λέξεις «δι' αποφάσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης, δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως» αντικαθίστανται από τη φράση «με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων».

Άρθρο 17 **Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 3115/2003**

Στο άρθρο 9 του ν. 3115/2003 (Α' 47) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Το κείμενο του άρθρου αριθμείται ως παράγραφος 1 και στην παράγραφο αυτή οι λέξεις «Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Δικαιοσύνης, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Εσωτερικών, Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, Εθνικής Άμυνας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων», ενώ διαγράφονται οι λέξεις «ο καταμερισμός του κόστους αφενός του εξοπλισμού και αφετέρου της διαδικασίας μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών επικοινωνίας και των αρμόδιων αρχών».

β) Προστίθενται παράγραφοι 2 και 3 ως εξής:

«2. Αν το τηλεπικοινωνιακό σύστημα ενός παρόχου δεν διαθέτει τον αναγκαίο εξοπλισμό και λογισμικό για την άρση του απορρήτου και την παροχή στις αρμόδιες αρχές των στοιχείων επικοινωνίας, όπως αυτά καθορίζονται κατά περίπτωση στο άρθρο 4 του π.δ. 47/2005, ο πάροχος, αφού γνωστοποιήσει αυτό εγγράφως στην ΑΔΑΕ, υποχρεούται να προμηθευτεί, εγκαταστήσει και θέσει σε λειτουργία στο σύστημά του τον προς τούτο απαιτούμενο εξοπλισμό ή και λογισμικό εντός προθεσμίας εννέα (9) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και να ενημερώσει σχετικώς εγγράφως την ΑΔΑΕ. Το κόστος για την προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία του πάσης φύσεως αναγκαίου εξοπλισμού και λογισμικού για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών επιβαρύνει τις αρμόδιες αρχές, για το δικό τους εξοπλισμό, και τον πάροχο υπηρεσιών επικοινωνίας, για τον εξοπλισμό που εγκαθιστά ο ίδιος στο δικό του τηλεπικοινωνιακό σύστημα, το δε κόστος που προκύπτει κατά την εξέλιξη της τεχνολογίας επικοινωνιών, για την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών βαρύνει αντίστοιχα τις αρμόδιες αρχές και τους πα-

ρόχους επικοινωνιών.

3. Το κόστος που προκύπτει από την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων επικοινωνίας και των αρμόδιων αρχών, καθώς και το πάγιο και διαρκές κόστος που προκύπτει από τη μεταφορά των δεδομένων επικοινωνίας και αφορά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών βαρύνουν, σε κάθε περίπτωση, τις αρμόδιες αρχές.»

γ) Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 ισχύουν από την έναρξη ισχύος του ν. 3115/2003.

Άρθρο 18 **Τροποποίηση διατάξεων του Οργανισμού του** **Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας** **και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Στο π.δ. 96/2017 (Α' 136) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 17.2. του άρθρου 2 διαγράφεται ο σύνδεσμος «και» πριν από την υποπερίπτωση «ια) Δομοκού» και μετά την υποπερίπτωση αυτή προστίθεται η υποπερίπτωση «ιβ) Δράμας».

2. Η περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 27 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Τις Διευθύνσεις των Καταστημάτων Κράτησης Κορυδαλλού Ι, Πατρών, Λάρισας, Θεσσαλονίκης και Δράμας συγκροτούν τα εξής Τμήματα:

αα) Τμήμα Διοίκησης

ββ) Τμήμα Οικονομικού

γγ) Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

δδ) Τμήμα Φύλαξης. Το Κατάστημα Κράτησης Κορυδαλλού Ι συγκροτείται από δύο (2) Τμήματα Φύλαξης.

Τις Διευθύνσεις των Καταστημάτων Κράτησης Πατρών, Λάρισας, Θεσσαλονίκης και Δράμας συγκροτούν και το εξής Τμήμα:

εε) Τμήμα Εξωτερικής Φρούρησης.»

3. Το άρθρο 45 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι οργανικές θέσεις του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανέρχονται συνολικά στις πέντε χιλιάδες οκτακόσιες εξήντα οκτώ (5868).»

4. Οι παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 46 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Κατηγορία ΠΕ

α) Κλάδος ΠΕ Σωφρονιστικού Ενηλίκων, θέσεις: εκατόν πενήντα εννέα (159)

β) Κλάδος ΠΕ Γεωπονίας, θέσεις: εννέα (9)

γ) Κλάδος Ιερέων, θέσεις: δύο (2)

δ) Κλάδος ΠΕ Φαρμακοποιών, θέσεις: τρεις (3)

ε) Κλάδος ΠΕ Ιατρών, θέσεις: σαράντα οκτώ (48), Ειδικότητα Ψυχιατρικής, θέσεις: επτά (7), Ειδικότητα Παθολογίας, θέσεις δύο (2)

στ) Κλάδος ΠΕ Οδοντιάτρων, θέσεις: οκτώ (8)

ζ) Κλάδος ΠΕ Εγκληματολόγων, θέσεις: επτά (7)

η) Κλάδος ΠΕ Ψυχολόγων, θέσεις: τριάντα τρεις (33)

θ) Κλάδος ΠΕ Κοινωνιολόγων, θέσεις: δεκαέξι (16)

ι) Κλάδος ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: δώδεκα (12)

ια) Κλάδος ΠΕ Νοσηλευτικής, θέσεις: δύο (2).

2. Κατηγορία ΤΕ

α) Κλάδος ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, θέσεις: εβδομήντα μία (71)

β) Κλάδος ΤΕ Υγείας Πρόνοιας, Ειδικότητα Κοινωνικής Εργασίας, θέσεις: ογδόντα επτά (87), Ειδικότητα Νοσηλευτικής, θέσεις: εκατόν τρεις (103)

γ) Κλάδος ΤΕ Τεχνολογίας-Γεωπονίας, θέσεις: δεκατρείς (13)

δ) Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις: είκοσι δύο (22)

ε) Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις: έντεκα (11)

στ) Κλάδος ΤΕ Εργοθεραπείας, θέσεις: δύο (2)

ζ) Κλάδος ΤΕ Βρεφονηπιοκόμων, θέση: μία (1).

3. Κατηγορία ΔΕ

α) Κλάδος ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού, θέσεις: εκατόν εξήντα επτά (167)

β) Κλάδος ΔΕ Φύλαξης, θέσεις: δύο χιλιάδες οκτακόσιες μία (2.801)

γ) Κλάδος ΔΕ Προσωπικού Εξωτερικής Φρούρησης, θέσεις: δύο χιλιάδες εκατόν έντεκα (2.111)

δ) Κλάδος ΔΕ Νοσηλευτικής, θέσεις: είκοσι πέντε (25)

ε) Κλάδος ΔΕ Βοηθών Νοσηλευτικής, θέσεις: οκτώ (8)

στ) Κλάδος ΔΕ Γεωργικού-Κτηνοτροφικού, θέσεις: δέκα (10)

ζ) Κλάδος ΔΕ Τεχνικού, θέσεις: δεκαέξι (16)

η) Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέσεις: εννέα (9)

θ) Κλάδος ΔΕ Αρτεργατών, θέση: μία (1).

4. Κατηγορία ΥΕ

α) Κλάδος ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού, θέσεις: επτά (7)

β) Κλάδος ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού, θέσεις: έξι (6).»

5. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 49 μετά τη λέξη «κλάδου» τίθενται οι λέξεις «ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας ή».

Άρθρο 19 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του, και του Πρωτοκόλλου που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 8 αυτού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΤΑΛΜΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ

(Το παρόν ένταλμα πρέπει να είναι διατυπωμένο ή μεταφρασμένο σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους εκτέλεσης, εάν το κράτος αυτό είναι γνωστό, ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα δέχεται το κράτος αυτό)

Το παρόν ένταλμα έχει εκδοθεί από αρμόδια δικαστική αρχή. Ζητώ τη σύλληψη και την παράδοση του προσώπου που αναφέρεται κατωτέρω με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης ή την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας στερητικών της ελευθερίας.

α) Πληροφορίες σχετικές με την ταυτότητα του προσώπου:

Επώνυμο: _____

Όνομα(-τα): _____

Γένος, εάν _____

υπάρχει: _____

Ψευδώνυμα, εάν υπάρχουν: _____

Φύλο: _____

Ιθαγένεια: _____

Ημερομηνία _____

Γέννησης: _____

Τόπος γέννησης: _____

Κατοικία (ή/και γνωστή διεύθυνση): _____

Εάν είναι γνωστό: γλώσσα ή γλώσσες τις οποίες κατανοεί το πρόσωπο: _____

Διακριτικά γνωρίσματα/περιγραφή του προσώπου: _____

Φωτογραφία και δακτυλικά αποτυπώματα του προσώπου (εάν υπάρχουν και μπορεί να διαβιβαστούν) ή στοιχεία επικοινωνίας του προσώπου με το οποίο πρέπει να υπάρξει επαφή για να ληφθούν αυτές οι πληροφορίες ή προφίλ DNA (εάν τα στοιχεία αυτά μπορεί να διαβιβαστούν αλλά δεν έχουν συμπεριληφθεί).

β) Απόφαση επί της οποίας βασίζεται το ένταλμα σύλληψης

1. Ένταλμα σύλληψης ή δικαστική απόφαση που έχει την ίδια ισχύ:

Τύπος:

2. Εκτελεστή απόφαση:

Στοιχεία:

γ) Ενδείξεις για τη διάρκεια της ποινής

1. Μέγιστη διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής ή του στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας που μπορεί να επιβληθεί για την (τις) διαπραχθείσα(-ες) αξιόποινη(-ες) πράξη(-εις):

2. Διάρκεια της επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής ή του επιβληθέντος στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας:

Υπόλοιπο της προς έκτισης ποινής:

δ) Αναφέρετε εάν το πρόσωπο εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης:

1. ☐ Ναι, το πρόσωπο εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης.

2. ☐ Όχι, το πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης.

3. Εάν σημειώσατε το τετραγωνίδιο στο σημείο 2, παρακαλώ διευκρινίστε εάν:

☐ 3.1α. το πρόσωπο κλητεύθηκε αυτοπροσώπως στις ... (ημέρα/μήνας/έτος) και με την κλήτευση ενημερώθηκε σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, και είχε ενημερωθεί σχετικά με το γεγονός ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση αν δεν εμφανιστεί στη δίκη,

Ή

☐ 3.1β. το πρόσωπο δεν κλητεύθηκε αυτοπροσώπως αλλά είχε με άλλα μέσα ενημερωθεί πραγματικά και επίσημα για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δε ενημερωθεί σχετικά με το γεγονός ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση αν δεν εμφανιστεί στη δίκη,

Ή

☐ 3.2. το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίον διόρισε είτε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε το κράτος, να τον/την εκπροσωπήσει στη δίκη, και εκπροσωπήθηκε όντως από αυτόν τον δικηγόρο στη δίκη,

Ή

☐ 3.3. του επιδόθηκε η απόφαση στις (ημέρα/μήνας/έτος) και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης, και

☐ έχει δηλώσει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση αυτή·

Ή

☐ το πρόσωπο δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο εντός της ισχύουσας προθεσμίας·

Ή

☐ 3.4. η απόφαση δεν του επιδόθηκε προσωπικώς, αλλά

— η απόφαση θα του επιδοθεί προσωπικώς και αμελλητί μετά την παράδοσή του· και

- όταν του επιδοθεί η απόφαση, θα ενημερωθεί ρητά για το δικαίωμά του να δικάσσει εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, στην εκδίκαση του οποίου δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης, περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης· και
- το πρόσωπο θα ενημερωθεί για την προθεσμία μέσα στην οποία μπορεί να ζητήσει επανεκδίκαση ή να ασκήσει ένδικο μέσο, η οποία θα είναι ... ημέρες.

4. Παρακαλώ αναφέρατε πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο έχει εκπληρωθεί ο σχετικός όρος, εάν σημειώσατε το τετραγωνίδιο στο σημείο 3.1β, 3.2 ή 3.3 ανωτέρω:

... ...»

ε) Αξιόποινη(-ες) πράξη(-εις)

Το παρόν ένταλμα συνδέεται συνολικά με:..... αξιόποινες πράξεις:

Περιγραφή των περιστάσεων τέλεσης της (των) αξιόποινης(-ων) πράξης(-ων), όπου συμπεριλαμβάνονται ο χρόνος (η ημερομηνία και η ώρα), ο τόπος, καθώς και ο βαθμός συμμετοχής του προσώπου στην (στις) αξιόποινη(-ες) πράξη(-εις)

Φύση και νομικός χαρακτηρισμός της (των) αξιόποινης(-ων) πράξης(-ων) και εφαρμοστέα νομική διάταξη/κώδικας:

Ι. Σημειώστε ενδεχομένως με «Χ» αν πρόκειται για μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες αξιόποινες πράξεις που τιμωρούνται με μέγιστη στερητική της ελευθερίας ποινή ή μέγιστο

στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας τριών τουλάχιστον ετών όπως ορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος:

- ☐ συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση
- ☐ τρομοκρατία
- ☐ εμπορία ανθρώπων
- ☐ σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία
- ☐ παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών
- ☐ παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών
- ☐ δωροδοκία
- ☐ καταδολίευση, συμπεριλαμβανομένης της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την έννοια της σύμβασης της 26^{ης} Ιουλίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
- ☐ νομιμοποίηση προϊόντων εγκλήματος
- ☐ παραχάραξη, συμπεριλαμβανομένης της κίβδηλεις του ευρώ
- ☐ εγκληματικότητα στον κυβερνοχώρο
- ☐ εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών
- ☐ παροχή βοήθειας για την παράνομη είσοδο και διαμονή
- ☐ ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαρεία σωματική βλάβη
- ☐ παράνομο εμπόριο ανθρώπινων οργάνων και ιστών
- ☐ απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία
- ☐ ρατσισμός και ξενοφοβία
- ☐ οργανωμένες ή ένοπλες κλοπές
- ☐ παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης
- ☐ απάτη
- ☐ αθέμιτη προστασία έναντι παράνομου οφέλους, εκβίαση
- ☐ παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων
- ☐ πλαστογραφία δημόσιων εγγράφων και εμπορία πλαστών
- ☐ παραχάραξη μέσων πληρωμής
- ☐ λαθρεμπόριο ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων
- ☐ λαθρεμπόριο πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών

- ☐ εμπορία κλεμμένων οχημάτων
- ☐ βιασμός
- ☐ εμπρησμός με πρόθεση
- ☐ εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου
- ☐ αεροπειρατεία και πειρατεία
- ☐ δολιοφθορά.

II. Πλήρης περιγραφή της ή των αξιόποινων πράξεων που δεν εμπίπτουν στις αναφερόμενες στο σημείο I. περιπτώσεις:

στ) Άλλες περιστάσεις συναφείς με την υπόθεση (προαιρετικές πληροφορίες):

Σημείωση: Εδώ θα μπορούσαν να αναφερθούν παρατηρήσεις για την εξωεδαφικότητα, τη διακοπή της παραγραφής και άλλες συνέπειες της αξιόποινης πράξης

ζ) Το παρόν ένταλμα αφορά επίσης την κατάσχεση και παράδοση αντικειμένων που μπορεί να χρησιμεύσουν ως πειστήρια.

Το παρόν ένταλμα αφορά επίσης την κατάσχεση και παράδοση αντικειμένων που αποκτήθηκαν από το πρόσωπο ως αποτέλεσμα της αξιόποινης πράξης.

Περιγραφή των αντικειμένων και τόπος όπου βρίσκονται (εάν είναι γνωστά):

η) Η (Οι) αξιόποινη(-ες) πράξη(-εις) βάσει της οποίας (των οποίων) εκδόθηκε το παρόν ένταλμα τιμωρείται(-ούνται) με ισόβια κάθειρξη ή με μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας εφ' όρου ζωής ή έχει(-ουν) οδηγήσει σε τέτοια ποινή ή μέτρο:

- το δικαστικό νομικό σύστημα του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος προβλέπει την αναθεώρηση της ποινής που επιβλήθηκε –ύστερα από αιτήσεις ή το αργότερο ύστερα από 20 έτη – με σκοπό τη μη εκτέλεση αυτή της ποινής ή αυτού του μέτρου

ή/και

- το νομικό σύστημα του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος προβλέπει την εφαρμογή μέτρων επιείκειας, τα οποία το πρόσωπο δικαιούται σύμφωνα με το δίκαιο ή την πρακτική του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος, με σκοπό τη μη εκτέλεση αυτή της ποινής ή αυτού του μέτρου.

θ) Δικαστική αρχή που εξέδωσε το ένταλμα

Επίσημο όνομα:

Όνομα του εκπροσώπου της (στις διάφορες γλώσσες θα συμπεριληφθεί μνεία στον «κατέχοντα» τη δικαστική αρχή):

Αξίωμα (τίτλος/βαθμός):

Στοιχεία της

δικογραφίας:

Διεύθυνση:

Αριθ. τηλ.: (κωδικός χώρας/κωδικός πόλης –
περιοχής)(...)

Αριθ. φαξ: (κωδικός χώρας)/(κωδικός πόλης –
περιοχής)(...)

Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

Στοιχεία επικοινωνίας του προσώπου με το οποίο πρέπει να υπάρξει επαφή για να γίνουν

οι απαραίτητες πρακτικές ρυθμίσεις για την παράδοση:

Αν μια κεντρική αρχή ορίσθηκε υπεύθυνη για τη διοικητική διαβίβαση και παραλαβή των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης:

Όνομα της κεντρικής αρχής:

Αρμόδιος υπάλληλος, ενδεχομένως (τίτλος/βαθμός και όνομα):

Διεύθυνση:

Αριθ. τηλ.: (κωδικός χώρας/κωδικός πόλης –
περιοχής)(...)

Αριθ. φαξ: (κωδικός χώρας)/(κωδικός πόλης –
περιοχής)(...)

Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

Υπογραφή της δικαστικής αρχής έκδοσης του εντάλματος ή/και του εκπροσώπου της:

Όνομα:

Αξίωμα (τίτλος/βαθμός):

Ημερομηνία:

Επίσημη σφραγίδα (εάν υπάρχει)

Αθήνα, 2 Αυγούστου 2018

I. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Π. Σκουρλέτης	Ν. Κοτζιάς
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Ν. Παππάς	Π. Καμμένος
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Στ. Κοντονής	Ευκλ. Τσακαλώτος
Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ν. Τόσκας	Αικ. Παπανάσιου

Αριθμ. 205 / 6 / 2018

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 2 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «I) Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, II) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016, III) Τροποποίηση του ν. 3251/2004 σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 κατά το μέρος που τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, IV) Άλλες διατάξεις»

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος, το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ν.δ. 53/1974), που υπεγράφη στις 2 Μαρτίου 2017 στο Στρασβούργο.

Με το κυρούμενο Πρωτόκολλο επεκτείνεται η αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής Δικαστήριο) στην έκδοση γνωμοδοτήσεων και προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

α. Τα Ανώτατα Δικαστήρια των Υψηλών Συμβαλλόμενων Κρατών Μερών, μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην προαναφερόμενη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλα αυτής.

β. Το αίτημα γνωμοδότησης υποβάλλεται μόνο στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει δε να είναι αιτιολογημένο και να έχει το οριζόμενο περιεχόμενο.

γ. Καθορίζεται η διαδικασία αποδοχής ή μη από το Συμβούλιο των αιτημάτων καθώς και η διαδικασία έκδοσης των γνωμοδοτήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, στο Συμβούλιο ή στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης μετέχει αυτοδικαίως και δικαστής του αιτούντος δικαστηρίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

δ. Οι γνωμοδοτήσεις είναι αιτιολογημένες και δημοσιεύονται αλλά δεν είναι δεσμευτικές.

ε. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την υπογραφή, αποδοχή ή έγκριση του Πρωτοκόλλου, τη διατύπωση επιφυλάξεων και την έναρξη ισχύος αυτού.

[άρθρο 1 (άρθρα 1 - 11 Πρωτοκόλλου)]

2. Εισάγονται ρυθμίσεις στο ελληνικό δίκαιο, για την εφαρμογή του προαναφερόμενου Πρωτοκόλλου. Ειδικότερα:

α. Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, ο Άρειος Πάγος, το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο ορίζονται ως τα αρμόδια δικαστήρια που μπορούν να ζητήσουν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν τους, να εκδώσει γνωμοδοτήσεις επί ζητημάτων αρχής τα οποία σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ή στα Πρωτόκολλα αυτής που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα.

β. Το αίτημα γνωμοδότησης υποβάλλεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, σε κάθε στάση της δίκης έως την έκδοση της απόφασης, έχει το κατ' ελάχιστον οριζόμενο περιεχόμενο και πρέπει να είναι αιτιολογημένο.

γ. Η υποβολή αιτήματος γνωμοδότησης συνεπάγεται την αναστολή της προόδου της δίκης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έως την έκδοση της γνωμοδότησης ή της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημα γνωμοδότησης και την κοινοποίησή της στους διαδίκους.

δ. Το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει τα, κατά την κρίση

του, αναγκαία μέτρα για τον περιορισμό των επιπτώσεων της παρούσας γνωμοδοτικής διαδικασίας στην εύλογη διάρκεια της δίκης. (άρθρα 2 - 4)

II. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2016/343/ΕΕ, με την οποία θεσπίζονται κοινοί ελάχιστοι κανόνες σχετικά με ορισμένες πτυχές του δικαιώματος στο τεκμήριο αθωότητας κατά την ποινική διαδικασία και το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του κατά την ποινική διαδικασία.

Ειδικότερα:

1. Ορίζεται ότι, οι προτεινόμενες διατάξεις εφαρμόζονται σε φυσικά πρόσωπα που είναι ύποπτα ή κατηγορούμενα, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, από τη στιγμή που ένα πρόσωπο θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για τέλεση αξιόποινης πράξης, έως

α) την περάτωση της διαδικασίας με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα, αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη ή

β) τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο ή την απόρριψη της έγκλησης από τον αρμόδιο εισαγγελέα, αν δεν έχει ασκηθεί η ποινική δίωξη. (άρθρο 5)

2. Προς τούτο, τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι σημαντικότερες δε μεταβολές εστιάζονται στα ακόλουθα σημεία:

α. Ορίζεται ρητά ότι, οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι τεκμαίρονται αθώοι έως ότου αποδειχτεί η ενοχή τους με την έκδοση αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης.

β. Για την αποκατάσταση της βλάβης εξαιτίας προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας από δηλώσεις δημοσίων αρχών, το δικαστήριο μπορεί να αφαιρέσει εύλογο χρόνο κατά την κρίση του, μέρος της ποινής που επιβλήθηκε. Επίσης, μπορεί να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφοι 1 και 2 του ν. 4239/2014 (επιδίκαση χρηματικού ποσού για δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης του εύλογου χρόνου της δίκης).

Αν το δικαστήριο που εξέδωσε την καταδικαστική απόφαση έχει αφαιρέσει χρόνο από την ποινή που επιβλήθηκε, η αφαίρεση χρόνου μπορεί να συνιστά, εν όλω ή εν μέρει, δίκαιη ικανοποίηση για την προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας και λαμβάνεται υπόψη κατά την κρίση για την καταβολή χρηματικού ποσού.

γ. Ορίζεται επίσης ότι, το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως κάθε αποδεικτικό μέσο που θεμελιώνει όχι μόνο την ενοχή αλλά και την αθωότητα του κατηγορουμένου, καθώς και κάθε στοιχείο που αφορά την προσωπικότητά του και επηρεάζει την επιμέτρηση της ποινής. Ο κατηγορούμενος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει αποδεικτικά μέσα για τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται υπέρ του. Οι δικαστές είναι υποχρεωμένοι να ερευνούν με επιμέλεια κάθε στοιχείο ή αποδεικτικό μέσο που επικαλείται υπέρ αυτού ο κατηγορούμενος, αν αυτό είναι χρήσιμο για να εξακριβωθεί η αλήθεια.

δ. Η πραγματική αναζήτηση της κατοικίας ή διαμονής του κατηγορουμένου, εφόσον δεν έχει δηλωθεί κατά το άρθρο 273 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, τουλάχιστον με βάση τη διεύθυνση που έχει δηλώσει στην τελευταία φορολογική του δήλωση και τα σχετικά στοιχεία που είναι καταχωρισμένα

στα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Οικονομικών (TaxisNet). (άρθρα 6 - 9)

III. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Τροποποιούνται οι διατάξεις του ν. 3251/2004 αναφορικά με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ), με σκοπό τη συμμόρφωση της ισχύουσας νομοθεσίας με τις μνημονευόμενες αποφάσεις - πλαίσιο του Συμβουλίου. Ειδικότερα, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

α. Καθιερώνεται η υποχρέωση του αρμόδιου εισαγγελέα να διαβιβάζει στις αρχές του κράτους - μέλους εκτέλεσης μαζί με το ΕΕΣ και αντίγραφο της απόφασης με την οποία έχει επιβληθεί ποινή στερητικής της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας, εφόσον η απόφαση αυτή δεν έχει επιδοθεί στον εκζητούμενο.

Για τη διαβίβαση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης συμπληρώνεται το υπόδειγμα του Παραρτήματος.

β. Στις περιπτώσεις δυννητικής άρνησης εκτέλεσης ΕΕΣ από τη δικαστική αρχή του κράτους - μέλους εκτέλεσης, προστίθεται και η περίπτωση που ο εκζητούμενος, με σκοπό την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή μέτρου ασφαλείας στερητικού της ελευθερίας, δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης.

γ. Προβλέπεται ότι, ο εκζητούμενος που παραδίδεται στις αρχές και έχει ζητήσει την επανάληψη της διαδικασίας, μπορεί να ζητήσει την αναστολή ή τη διακοπή εκτέλεσης απόφασης που έχει εκδοθεί ερήμην του και δεν του έχει επιδοθεί, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

(άρθρα 10 - 14)

IV. ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ρυθμίζονται λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα:

1.α. Τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 1756/1988), που αναφέρονται στις προαγωγές των δικαστικών λειτουργών και συγκεκριμένα, μειώνεται, από τρία (3) σε δύο (2) έτη, ο χρόνος που απαιτείται για την προαγωγή αυτών στο βαθμό του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και στο βαθμό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

β. Αυξάνονται, από 1.5.2018, κατά μία (1), οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου και κατά δύο (2), οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας και επανακαθορίζεται ο συνολικός αριθμός αυτών.

(άρθρο 15)

2. Τροποποιούνται συγκεκριμένες διατάξεις του ν.1183/1981, που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στη σύσταση των Πρωτοδικείων Ανατολικής και Δυτικής Αττικής και προβλέπεται ότι, η έναρξη λειτουργίας και η έδρα αυτών καθορίζονται, εφεξής, με προεδρικό διάταγμα (αντί με υπουργική απόφαση, που προβλέπεται σήμερα), καταργουμένων των εδρών αυτών, που είχαν οριστεί με τις ανωτέρω διατάξεις.

(άρθρο 16)

3. Τροποποιούνται - συμπληρώνονται οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 3115/2003, που αναφέρονται στην εγγραφή και διασφάλιση της άρσης του απορρήτου των ε-

πικοινωνιών και ρυθμίζονται εκ νέου τα ζητήματα σχετικά με τον επιμερισμό του κόστους του συστήματος επικοινωνιών των αρμοδίων αρχών (δέκτη/συλλέκτη των δεδομένων) και του αντίστοιχου συστήματος των παρόχων.

Ειδικότερα:

α. Προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που το τηλεπικοινωνιακό σύστημα ενός παρόχου δεν διαθέτει τον αναγκαίο εξοπλισμό και λογισμικό για την άρση του απορρήτου και την παροχή στις αρμόδιες αρχές των στοιχείων επικοινωνίας, ο εν λόγω πάροχος υποχρεούται να προμηθευτεί, εγκαταστήσει και θέσει σε λειτουργία στο σύστημά του τον απαιτούμενο εξοπλισμό ή και λογισμικό εντός της τασσόμενης προθεσμίας.

β. Ορίζεται ότι, οι αρμόδιες αρχές και οι πάροχοι υπηρεσιών επικοινωνίας επιβαρύνονται με το κόστος για την προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία του πάσης φύσεως αναγκαίου εξοπλισμού και λογισμικού, που εγκαθίσταται. Το κόστος δε, που προκύπτει κατά την εξέλιξη της τεχνολογίας επικοινωνιών για την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού αυτών, επιβαρύνει αντίστοιχα τις αρμόδιες αρχές και τους προαναφερόμενους παρόχους επικοινωνιών.

Το κόστος όμως, που προκύπτει κατά την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων και των αρμοδίων αρχών, καθώς και το πάγιο και διαρκές κόστος μεταφοράς των δεδομένων επικοινωνίας και αφορά τη διαδικασία άρσης των επικοινωνιών, επιβαρύνουν σε κάθε περίπτωση τις αρμόδιες αρχές.

γ. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις ισχύουν αναδρομικά από την έναρξη ισχύος του ν. 3115/2003 (27.2.2003). (άρθρο 17)

4. Τροποποιείται ο Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (π.δ. 96/2017) και συγκεκριμένα:

α. Συμπεριλαμβάνεται στη διάρθρωση των υπηρεσιακών μονάδων του ανωτέρω Υπουργείου και συγκεκριμένα, των Καταστημάτων Κράτησης τύπου Β, το Κατάστημα Κράτησης Δράμας, το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με το π.δ. 153/2017.

β. Αυξάνονται, κατά διακόσιες πενήντα οκτώ (258 από 5610 σε 5868), οι οργανικές θέσεις διαφόρων κατηγοριών του προσωπικού των Καταστημάτων Κράτησης (22ΠΕ, 19ΤΕ και 217ΔΕ).

γ. Επανακαθορίζονται οι κλάδοι των υπαλλήλων, από τους οποίους επιλέγεται ο προϊστάμενος του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας των Καταστημάτων Κράτησης, συμπεριλαμβανομένου και του κλάδου ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας. (άρθρο 18)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, από:

α) την σύντμηση, κατά ένα έτος (από 3 σε 2) του χρόνου προαγωγής των δικαστικών λειτουργών στο βαθμό

του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και στο βαθμό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα, (άρθρο 15 παρ. 1)

β) την αύξηση των θέσεων των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου κατά μία (1) και των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά δύο (2) και την ως εκ τούτου καταβολή μισθολογικής διαφοράς και αποδοχών στους δικαστικούς λειτουργούς που θα καταλάβουν τις συνιστώμενες θέσεις με προαγωγή και διορισμό, αντίστοιχα, το ύψος της οποίας σύμφωνα με το επισπεύδον Υπουργείο ανέρχεται στο ποσό των 280 χιλ. ευρώ περίπου, (άρθρο 15 παρ.2 και 3)

γ) τη σύσταση 258 νέων οργανικών θέσεων προσωπικού, διαφόρων κατηγοριών (22ΠΕ, 19ΤΕ και 217ΔΕ) στα Καταστήματα Κράτησης, η οποία εκτιμάται στο ποσό των 3,7 εκατ. ευρώ περίπου και θα υλοποιείται στο βαθμό πλήρωσης των θέσεων αυτών. (άρθρο 18 παρ.3 και 4)

2. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους, κατά το μέτρο που επιβαρύνει το Ελληνικό Δημόσιο και προκύπτει από: i) την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, ii) την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων και των αρμοδίων αρχών, καθώς και του πάγιου και διαρκούς κόστους μεταφοράς των δεδομένων επικοινωνίας σχετικά με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. (άρθρο 17)

Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από την επιδίκαση χρηματικών ποσών για δίκαιη ικανοποίηση, σε περίπτωση προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας του κατηγορούμενου από δηλώσεις δημοσίων αρχών, κατ' εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του ν. 4239/2014. (άρθρο 7 παρ.3)

Το ύψος της δαπάνης αυτής εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός περιπτώσεων που εμπίπτουν στη ρύθμιση, ύψος χρηματικής ικανοποίησης κ.λπ.).

4. Νομιμοποίηση της δαπάνης, για την κάλυψη των εξόδων προμήθειας, εγκατάστασης και λειτουργίας του αναγκαίου εξοπλισμού και λογισμικού, που έχουν πραγματοποιηθεί από τις αρμόδιες αρχές για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. (άρθρο 17) Σύμφωνα με στοιχεία των αρμοδίων αρχών, το Ελληνικό Δημόσιο έχει ήδη καταβάλλει για την ανωτέρω αιτία το ποσό των 30,7 εκατ. ευρώ περίπου.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2018

Η Γενική Διευθύντρια

Ιουλία Γ. Αρμάγου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

στο σχέδιο νόμου «I) Κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμόν 16 στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, II) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016, III) Τροποποίηση του ν. 3251/2004 σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 κατά το μέρος που τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, IV) Άλλες διατάξεις»

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, προκαλούνται σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, από:

α) την σύντμηση, κατά ένα έτος (από 3 σε 2) του χρόνου προαγωγής των δικαστικών λειτουργών στο βαθμό του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου και στο βαθμό του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, το ύψος της οποίας εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα, (άρθρο 15 παρ. 1)

β) την αύξηση των θέσεων των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου κατά μία (1) και των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά δύο (2) και την ως εκ τούτου καταβολή μισθολογικής διαφοράς και αποδοχών στους δικαστικούς λειτουργούς που θα καταλάβουν τις συνιστώμενες θέσεις με προαγωγή και διορισμό, αντίστοιχα, το ύψος της οποίας ανέρχεται στο ποσό των 280 χιλ. ευρώ περίπου, (άρθρο 15 παρ. 2 και 3)

γ) τη σύσταση 258 νέων οργανικών θέσεων προσωπικού, διαφόρων κατηγοριών (22ΠΕ, 19ΤΕ και 217ΔΕ) στα Καταστήματα Κράτησης, η οποία εκτιμάται στο ποσό των 3,7 εκατ. ευρώ περίπου και θα υλοποιείται στο βαθμό πλήρωσης των θέσεων αυτών. (άρθρο 18 παρ. 3 και 4)

2. Δαπάνη από την κάλυψη του κόστους, κατά το μέρος που επιβαρύνει το Ελληνικό Δημόσιο και προκύπτει από:

i) την αναβάθμιση, συντήρηση, τροποποίηση και επέκταση του απαιτούμενου εξοπλισμού και λογισμικού για την επίτευξη της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών,

ii) την ανάπτυξη των υποδομών και του εξοπλισμού επικοινωνίας μεταξύ των παρόχων και των αρμοδίων αρχών, καθώς και του πάγιου και διαρκούς κόστους μεταφοράς των δεδομένων επικοινωνίας σχετικά με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.

(άρθρο 17)

Το ύψος της εν λόγω δαπάνης εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα.

3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από την επιδίκαση χρηματικών ποσών για δίκαιη ικανοποίηση, σε περίπτωση προσβολής του τεκμηρίου αθωότητας του κατηγορούμενου από δηλώσεις δημοσίων αρχών, κατ' εφαρμογή των ειδικών διατάξεων του ν. 4239/2014. (άρθρο 7 παρ. 3)

Το ύψος της δαπάνης αυτής εξαρτάται από πραγματικά περιστατικά (αριθμός περιπτώσεων που εμπίπτουν στη ρύθμιση, ύψος χρηματικής ικανοποίησης κ.λπ.).

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2018

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ευκλ. Τσακαλώτος

Στ. Κοντονής

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ν. Τόσκας

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ:

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Το υποβαλλόμενο Σχέδιο Νόμου αποβλέπει στη νομοθετική κύρωση του Πρωτοκόλλου υπ' αριθμ. 16 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

1.

2.

3.

A: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης

Ανάγκη διασφάλισης της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας του μηχανισμού επίβλεψης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής: ΕΣΔΑ), ήτοι του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής: ΕΔΔΑ), καθώς και της ανάγκης να ενισχυθεί ο διάλογος μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων

Το εν λόγω Πρωτόκολλο προβλέπει τη δυνατότητα των Ανωτάτων Δικαστηρίων των κρατών μερών της ΕΣΔΑ να υποβάλουν αίτημα γνωμοδότησης προς ΕΔΔΑ επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην ΕΣΔΑ ή στα Πρωτόκολλα αυτής. Το Πρωτόκολλο εντάσσεται στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού επίβλεψης της ΕΣΔΑ, καθώς και της ενίσχυσης του διαλόγου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήστε τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Το εν λόγω Πρωτόκολλο έχει ήδη κυρωθεί από 10 χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης (Αλβανία, Αρμενία, Εσθονία, Φιλανδία, Γαλλία, Γεωργία, Λιθουανία, Σαν Μαρίνο, Σλοβενία, Ουκρανία).

2.3.Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της

-

3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1 Αναφέρατε αναλυτικά ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση

-

3.2 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στη δομή της αγοράς

-

3.3 Μετρήστε το κόστος εγκατάστασης για νέες επιχειρήσεις πριν και μετά την αξιολογούμενη ρύθμιση, με την χρήση του «τυποποιημένου μοντέλου κόστους»

-

3.4 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της προτεινόμενης ρύθμισης στις λειτουργίες της παραγωγής και του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων

-

3.5. Αναφέρατε αναλυτικά και αιτιολογήστε την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων

-

3.6. Προσδιορίστε το διοικητικό βάρος των επιχειρήσεων που προκαλεί ή αφαιρεί η προτεινόμενη ρύθμιση, εφαρμόζοντας το «τυποποιημένο μοντέλο κόστους»

-

3.7 Προσδιορίστε ειδικότερα και μετρήστε αναλυτικά και ξεχωριστά το κόστος και τα οφέλη που θα προκύψουν από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

-

3.8. Προσδιορίστε αναλυτικά τα οφέλη ή την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, που αναμένεται να προκληθούν από την εξεταζόμενη ρύθμιση

-

3.9. Προσδιορίστε αναλυτικά τυχόν συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην εθνική οικονομία

-

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Αναφέρατε τις προσδοκώμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην κοινωνία γενικά και στις επηρεαζόμενες κοινωνικές ομάδες ειδικά

- Προστασία όλου του κοινωνικού συνόλου εκ της διασφάλισης της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού επίβλεψης της ΕΣΔΑ.
- Ως εκ τούτου, διασφάλιση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

4.2. Αναφέρατε τα σημερινά δεδομένα για κάθε ένα τομέα και κάθε μία κοινωνική ομάδα που επηρεάζονται από την αξιολογούμενη ρύθμιση, όπως αυτά προκύπτουν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

-

4.3. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν για τον πολίτη από την προτεινόμενη ρύθμιση

- Αποτελεσματική εφαρμογή της ΕΣΔΑ
- Διασφάλιση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

4.4. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, τα οποία επιφέρουν βελτίωση των υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη

-

4.5. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, που απλουστεύουν τις διοικητικές διαδικασίες

-

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

5.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων

-

5.2. Αναφέρατε περιληπτικά τα βασικά σημεία της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την προτεινόμενη ρύθμιση (εφόσον υπάρχει)

-

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

6.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης

-

6.2. Αναφέρατε τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης στον τρόπο απονομής της Δικαιοσύνης (εφόσον υπάρχουν)

Το εν λόγω Πρωτόκολλο αποσκοπεί στην ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ. Προβλέπεται ειδικότερα η δυνατότητα των Ανωτάτων Δικαστηρίων, όπως ορίζονται στο άρθρο δεύτερο του σχεδίου νόμου, να υποβάλουν αίτημα γνωμοδότησης προς ΕΔΔΑ επί ζητημάτων αρχής που σχετίζονται με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που ορίζονται στην ΕΣΔΑ ή στα Πρωτόκολλα αυτής που έχει κυρώσει η Ελλάδα.

7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση

Άρθρο 28 του Συντάγματος

7.2. Αναφέρατε τυχόν νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και ιδίως του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αφορά θέματα συναφή με την προτεινόμενη ρύθμιση

-

7.3. Αναφέρατε τις σχετικές διατάξεις και προβλέψεις του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και των διεθνών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα, όπως επίσης και τυχόν νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

-

7.4. Αναφέρατε τυχόν σχετικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Το Πρωτόκολλο δεν εισάγει νέες διατάξεις στην ΕΣΔΑ. Μόνο μεταξύ των μερών που κυρώνουν το Πρωτόκολλο θεωρούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 5 αυτού ως πρόσθετα άρθρα στην ΕΣΔΑ και όλες οι διατάξεις της εφαρμόζονται αναλόγως.

8. Αρμοδιότητα

8.1. Αναφέρατε τα υπουργεία που είναι συναρμόδια για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης, αιτιολογώντας ειδικά τους λόγους συναρμοδιότητας

- Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (επισπεύδον Υπουργείο)
- Εξωτερικών (κύρωση διεθνούς συνθήκης)

- Οικονομικών (λόγω της παρ. 2 του άρθρου τέταρτου του σχεδίου νόμου που αναφέρεται στον αντιπρόσωπο (Agent) της Ελληνικής Κυβέρνησης στο ΕΔΔΑ, ήτοι στο Ν.Σ.Κ.)

8.2. Αναφέρατε τις οργανικές μονάδες με τις οποίες υπήρξε συνεργασία του επισπεύδοντος υπουργείου κατά το στάδιο προετοιμασίας της εξεταζόμενης ρύθμισης

Συγκροτήθηκε Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή στην οποία μετείχαν δικαστικοί λειτουργοί, καθώς και εκπρόσωποι των Υπουργείων Εξωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

8.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες, που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε ξεχωριστής δράσης που προέρχεται από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Για την εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω Πρωτοκόλλου αρμόδια είναι τα Ανώτατα Δικαστήρια όπως ορίζονται στο άρθρο δεύτερο του σχεδίου νόμου, καθώς και το Ν.Σ.Κ. για θέματα διαδικαστικού χαρακτήρα.

8.4. Σε περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει τη σύσταση νέου φορέα, υπηρεσίας, νομικού προσώπου, επιτροπής, συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου, αναφέρατε συνοπτικά τη γνωμοδότηση της Διυπουργικής Επιτροπής της απόφασης Πρωθυπουργού Υ189/18-7-2006 (ΦΕΚ Β' 953) και επισυνάψτε τη μελέτη σκοπιμότητας και την οικονομοτεχνική μελέτη

-

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Αναφέρατε τους νομοτεχνικούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, με αναφορά στο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)

Η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή που συνέταξε το παρόν νομοσχέδιο έλαβε υπόψιν της το εγχειρίδιο οδηγιών της Κ.Ε.Ν.Ε. Το κείμενο του νομοσχεδίου είναι λιτό, απλό, σαφές και άμεσο, διατυπωμένο στη δημοτική, χωρίς περίπλοκα σχήματα λόγου ή τεχνικούς όρους που έχουν ανάγκη εξειδίκευσης ή ερμηνείας

9.2. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη

-

9.3. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει

Αποτελεσματική προστασία και διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

9.4. Προσδιορίστε τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης που τροποποιούν εμμέσως υφιστάμενες ρυθμίσεις, χωρίς να τις καταργούν ρητώς και αιτιολογήστε την επιλογή αυτή

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.1. Αναφέρατε αναλυτικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση

10.2. Περιγράψτε αναλυτικά τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη

10.3. Αναφερθείτε στα αποτελέσματα της διαβούλευσης, αναφέροντας επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της

10.4. Αναφέρατε τον σχεδιασμό που έχει γίνει για τον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση και στο στάδιο της εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης

B: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

11. Γενική Αξιολόγηση

11.1 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά το πρόβλημα που καλείται να αντιμετωπίσει κάθε μία «άλλη διάταξη» που περιλαμβάνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου

11.2 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους κάθε «άλλη διάταξη» είναι αναγκαία και κατάλληλη να αντιμετωπίσει το αντίστοιχο πρόβλημα

11.3 Αναφέρατε χωριστά για κάθε μία «άλλη διάταξη» τους λόγους για τους οποίους έχει συμπεριληφθεί στο συγκεκριμένο σχέδιο νόμου

11.4. Αναφέρατε χωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες κάθε μίας «άλλης διάταξης», συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών στην οικονομία, την κοινωνία και τους πολίτες και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

11.5. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε «άλλης διάταξης».

12. Διαφάνεια και Διαβούλευση

12.1. Αναφέρατε επιγραμματικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που εκλήθησαν να λάβουν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία προτεινόμενη «άλλη διάταξη», τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη, αιτιολογώντας τις επιλογές αυτές.

12.2. Αναφέρατε επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της και προσαρτήστε στο παρόν τις απόψεις των φορέων που έλαβαν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία «άλλη διάταξη» χωριστά.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ:

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

A. ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ.

Σκοπός του παρόντος σχεδίου νόμου είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2016/343/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016, προκειμένου να ενισχυθεί το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για ορισμένες πτυχές του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων κανόνων για την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών και, ως εκ τούτου, να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις, αλλά και να αρθούν τα τυχόν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών στην επικράτεια όλων των κρατών μελών.

B: ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ - ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

Με τις διατάξεις του παρόντος τροποποιούνται διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προκειμένου να εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2016/343/ΕΕ.

Γ. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις έχουν άμεση εφαρμογή στο σύνολό τους, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση προεδρικού διατάγματος ή κανονιστικής πράξης.

Δ. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ψήφιση του σχεδίου νόμου δεν θα επιφέρει οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση ούτε θα έχει αρνητικές συνέπειες στην εθνική οικονομία.

Ε. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Οι περιλαμβανόμενες στο σχέδιο νόμου ρυθμίσεις θέτουν κανόνες για την προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων

5. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

Με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις διευκολύνονται σημαντικά οι ελληνικές δικαστικές αρχές και ωφελούνται όσοι έχουν την ιδιότητα του υπόπτου ή του κατηγορουμένου στο πλαίσιο ποινικής δίκης.

6. Νομιμότητα

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ενισχύεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

7. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

Η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή που συνέταξε το παρόν νομοσχέδιο έλαβε υπόψιν της το εγχειρίδιο οδηγιών της Κ.Ε.Ν.Ε. Το κείμενο του νομοσχεδίου είναι λιτό, απλό, σαφές και άμεσο, διατυπωμένο στη δημοτική, χωρίς περίπλοκα σχήματα λόγου ή τεχνικούς όρους που έχουν ανάγκη εξειδίκευσης ή ερμηνείας

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ:**ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ**

Τροποποίηση του ν. 3251/2004 «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, Τροποποίηση του Ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις» σε συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου

A. ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ.

Το παρόν σχέδιο νόμου τροποποιεί εν μέρει τον ν. 3251/2004 «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις». Οι τροποποιήσεις, που αφορούν αποκλειστικά τις ρυθμίσεις του προαναφερόμενου νόμου για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ΕΕΣ), είναι αναγκαίες προκειμένου η Ελλάδα να συμμορφωθεί με την απόφαση - πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009¹. Κοινός στόχος των τροποποιήσεων που εισάγονται είναι η παροχή σαφών και κοινών βάσεων, που θα επιτρέπουν την άρνηση αναγνώρισης αποφάσεων, οι οποίες έχουν εκδοθεί σε δίκες κατά τις οποίες ο εκζητούμενος δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως.

B: ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ - ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

1. Ο ν. 3251/2004 προβλέπει στο άρθρο 13 παρ. 1 ότι η αρμόδια ελληνική αρχή μπορεί να εξαρτήσει την εκτέλεση Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης (ΕΕΣ), που έχει εκδοθεί για την εκτέλεση ερήμην απόφασης, εκδοθείσας χωρίς να κλητευθεί ή να ενημερωθεί ο εκζητούμενος, από την παροχή εγγυήσεων εκ μέρους του κράτους έκδοσης ότι αυτός θα έχει τη δυνατότητα να ζητήσει επανεκδίκαση στο κράτος έκδοσης του ΕΕΣ και να παρίσταται κατά τη λήψη της απόφασης.

¹ Ο πλήρης τίτλος της απόφασης - πλαίσιο είναι "Απόφαση - πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για την τροποποίηση των αποφάσεων - πλαισίων 2002/584/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ, 2008/909/ΔΕΥ και την κατοχύρωση, δια του τρόπου αυτού, των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων και την προώθηση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων που εκδίδονται ερήμην του ενδιαφερόμενου προσώπου στη δίκη.

2. Η ρύθμιση αυτή, που αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου 5.1 της απόφασης - πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ, δεν καθιστά προβλέψιμη την εκτέλεση ή μη του εντάλματος, που εκδίδεται για ερήμην αποφάσεις. Αυτό, διότι δεν προβλέπονται κριτήρια για την αποδοχή ή μη των εγγυήσεων που προσφέρει το κράτος εκτέλεσης. Εξ αυτού του λόγου η απόφαση - πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της ΕΕ, της 26ης/2/2009, τροποποίησε την απόφαση - πλαίσιο 2004/584/ΔΕΥ και προσέθεσε σε αυτή νέο άρθρο (4α), που προβλέπει με σαφήνεια τις περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος - μέλος δεν θα δικαιούται να αρνηθεί την εκτέλεση ΕΕΣ, που αφορά εκτέλεση ερήμην απόφασης, η οποία επιβάλλει στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας. Εισήγαγε επίσης ορισμένες πρόσθετες ρυθμίσεις, που αποσκοπούν στην αποτελεσματική εφαρμογή της προαναφερόμενης κύριας ρύθμισης. Με το παρόν σχέδιο νόμου η Ελλάδα ενσωματώνει στο εσωτερικό δίκαιο τη νέα αυτή ρύθμιση, καθώς και τις συναφείς συμπληρωματικές ρυθμίσεις της απόφασης - πλαίσιο, συμμορφούμενη με τη σχετική υποχρέωση που έχει ως κράτος-μέλος της ΕΕ.

Γ. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου έχουν άμεση εφαρμογή στο σύνολό τους, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση προεδρικού διατάγματος ή κανονιστικής πράξης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων θα αντικαταστήσει το περιεχόμενο του εντύπου του ΕΕΣ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 παρ. 3 της απόφασης πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ.

Δ. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ψήφιση του σχεδίου νόμου δεν θα επιφέρει οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση ούτε θα έχει αρνητικές συνέπειες στην εθνική οικονομία.

Ε. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Οι περιλαμβανόμενες στο σχέδιο νόμου ρυθμίσεις επηρεάζουν άμεσα τους εκζητούμενους με ΕΕΣ, αφού αποτρέπεται η σύλληψη και παράδοση σε άλλα κράτη - μέλη προσώπων που έχουν δικαστεί χωρίς να τους εξασφαλιστεί η άσκηση του δικαιώματος αυτοπρόσωπης εμφάνισης στη δίκη. Δια του τρόπου αυτού εμπεδώνεται η ισχύς του δικαιώματος δίκαιης δίκης, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 ΕΣΔΑ.

5. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

Με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις διευκολύνονται σημαντικά οι ελληνικές δικαστικές αρχές κατά την εκτέλεση των ΕΕΣ, αφού προβλέπονται πλέον σαφώς και αναλυτικά οι περιπτώσεις, κατά

τις οποίες δεν θα μπορούν να αρνηθούν την εκτέλεση αυτών. Προφανής είναι, όμως, και η εν γένει διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας εντός της ΕΕ, που θα αποβεί εις όφελος και των ελληνικών δικαστικών αρχών. Αυτές θα μπορούν να προβλέψουν με ασφάλεια της περιπτώσεις κατά τις οποίες αλλοδαπές αρχές θα μπορούν να αρνηθούν την εκτέλεση ΕΕΣ, που εκδίδουν.

6. Νομιμότητα

Η προτεινόμενη ρύθμιση εξασφαλίζει τον σεβασμό του δικαιώματος δικαστικής προστασίας (άρθρο 20 παρ. 1 Σ), αλλά και του δικαιώματος δίκαιης δίκης (άρθρο 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ).

7. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

Στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι από τον Δικαστικό και Εισαγγελικό κλάδο και από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Άρθρο 15

Διατάξεις που αφορούν το δικαστικό σώμα

Με τις διατάξεις αυτές μειώνονται τα έτη της απαιτούμενης υπηρεσίας για την προαγωγή στον βαθμό του Αντιπροέδρου και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και αυξάνονται οι υφιστάμενες θέσεις των Αντιπροέδρων.

Αντίστοιχα, αυξάνονται κατά δύο οι θέσεις των Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Τα νομοθετικά αυτά μέτρα είναι κατάλληλα και αναγκαία για την εύρυθμη λειτουργία των δύο ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας και θα αποβούν προς όφελος της κοινωνίας και των πολιτών, χωρίς να προκληθεί πρόσθετο δημοσιονομικό κόστος.

Άρθρο 16

Τροποποίηση του ν. 1183/1981

Ο ευρισκόμενος σε ισχύ ν. 1183/1981 (Α' 191) που προβλέπει τη σύσταση πολιτικών πρωτοδικείων Ανατολικής και Δυτικής Αττικής απαιτεί επικαιροποίηση λόγω της μεταβολής των πραγματικών και πληθυσμιακών δεδομένων, εξαιτίας της παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος από την ψήφισή του. Με τις προτεινόμενες διατάξεις, ο νομοθέτης λαμβάνει τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα για την ορθή εφαρμογή του νόμου και την προσαρμογή του στη σύγχρονη πραγματικότητα, ώστε να αποτελέσει το εργαλείο που θα συμβάλει στην επιτάχυνση των δικών στα πολιτικά δικαστήρια. Στόχος των προτεινόμενων διατάξεων είναι η αποσυμφόρηση του Πρωτοδικείου Αθηνών και η ορθολογική κατανομή των δικαστικών υποθέσεων που έχουν σωρευτεί, προς διευκόλυνση όλων των παραγόντων της δίκης (δικαστικών λειτουργών, δικηγόρων, δικαστικών υπαλλήλων) με γνώμονα την καλύτερη πρόσβαση του πολίτη στη δικαιοσύνη.

Άρθρο 17

Τροποποίηση του άρθρου 9 του ν. 3115/2003

Προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας 4170/2011, ο νομοθέτης υποχρεούται να λάβει όλα τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα για τη ρύθμιση του ζητήματος. Στο πλαίσιο αυτό, οι προτεινόμενες διατάξεις σκοπούν στον ορθό επιμερισμό του κόστους που αφορά την άρση του απορρήτου που προβλέπει το άρθρο 9 του ν. 3115/2003 (Α' 47) για την Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών.

Άρθρο 18

Τροποποίηση διατάξεων του Οργανισμού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

1. Αναγκαιότητα

Η διάταξη κρίνεται αναγκαία για την επαρκή και αναγκαία στελέχωση του νέου Καταστήματος Κράτησης Δράμας που ιδρύθηκε πρόσφατα, κατόπιν της ολοκλήρωσης της ανέγερσής του. Προτείνεται η πλήρης στελέχωση όλων των τμημάτων σύμφωνα με τα πρότυπα που ακολουθούνται για τη λειτουργία Καταστημάτων Κράτησης υψηλής χωρητικότητας έως εξακοσίων (600) θέσεων κράτησης. Επιπρόσθετα προβλέπεται ικανοποιητικός αριθμός θέσεων επιστημονικού και υγειονομικού προσωπικού για τη διασφάλιση συνθηκών διαβίωσης στους χώρους κράτησης και μεταχείρισης των κρατουμένων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και την ακολουθούμενη σύγχρονη σωφρονιστική πολιτική. Απαραίτητη είναι, τέλος, η πρόβλεψη της δυνατότητας εξέλιξης των υπαλλήλων κλάδου ΠΕ Κοινωνικής Εργασίας σε θέσεις προϊσταμένων του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας των Καταστημάτων Κράτησης.

2. Καταλληλότητα

Οι παρούσες ρυθμίσεις δύνανται να επιτευχθούν μόνο μέσω της νομοθετικής οδού και όχι μέσω άλλης ρύθμισης του δευτερογενούς πλαισίου.

3. Συνέπειες για την οικονομία

Η προτεινόμενη διάταξη αυξάνει τις υπάρχουσες θέσεις προσωπικού κατά διακόσιες πενήντα οκτώ (258) και ειδικότερα, τις θέσεις κατηγορίες Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατά είκοσι δύο (22), τις θέσεις κατηγορίας Τεχνολογικής εκπαίδευσης κατά δεκαεννέα (19) και τις θέσεις κατηγορίας Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά διακόσιες δέκα επτά (217).

4. Συνέπειες για την κοινωνία και τους πολίτες

Δεν επέρχεται από την προτεινόμενη ρύθμιση κάποια δυσμενής επίπτωση στην κοινωνία και τους πολίτες.

5. Συνέπειες για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει καμία δυσμενή επίπτωση στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, με βάση την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και το ισχύον νομοθετικό καθεστώς.

6. Συνέπειες για τη δημόσια διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα συμβάλει στην αναβάθμιση της λειτουργίας του σωφρονιστικού συστήματος καθώς θα δημιουργήσει ένα σημαντικό αριθμό θέσεων κράτησης, στοιχείο αναγκαίο προκειμένου να αποφεύγεται το φαινόμενο του υπερπληθυσμού των φυλακών και των συνακόλουθων επιπτώσεών του στις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων.

7. Νομιμότητα

Η τροποποίηση είναι απόλυτα σύμφωνη με τις διατάξεις και τους νόμους του κράτους και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα.

8. Αρμοδιότητα

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι λόγω της φύσεως του αντικειμένου που ρυθμίζεται, ο αρμόδιος φορέας για να προβεί στην παραπάνω ρύθμιση.

9. Διαφάνεια – Κοινωνική συμμετοχή

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

Τροποποίηση του ν. 3251/2004 «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Το Σ/Ν αναρτήθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 4.4.2018 με τίτλο «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

4.4.2018

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

11.4.2018

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ:0**ΣΥΝΟΛΙΚΑ:0**

Δεν υποβλήθηκαν σχόλια

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

« Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας»

Το Σ/Ν αναρτήθηκε σε δημόσια διαβούλευση στις 4 Απριλίου 2018

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

4 Απριλίου 2018

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

11 Απριλίου 2018

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ: 3**ΣΥΝΟΛΙΚΑ: Σχόλια επί της Διαβούλευσης 3****ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ:****ΣΧΟΛΙΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 01– Σκοπός και Πεδίο εφαρμογής**

Θα μπορούσε να διευκρινισθεί ως προς την πρόσληψη της ιδιότητας του «υπόπτου» ότι αυτή αφορά όχι μόνο την τυπική, δηλαδή την ιδιότητα που λαμβάνει όταν καλείται ρητά το πρόσωπο ως «υπόπτο» προκειμένου να παράσχει εξηγήσεις, αλλά και την ουσιαστική, όταν π.χ. καλείται στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης για να υποβληθεί σε διαδικασία φυσικής αναγνώρισης, ανάμεσα σε άλλα υποπτα, για τέλεση αξιόποινης πράξης, πρόσωπα. Κατά τούτο, η διάταξη θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: «[...] από τη στιγμή που ένα πρόσωπο προσλαμβάνει την ιδιότητα του υπόπτου με κάθε τρόπο,...»

ΣΧΟΛΙΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 03- Δημόσιες αναφορές στην ενοχή προσώπου

Το άρθρο 3 δεν είναι σαφές και εναρμονισμένο στην οδηγία, διότι η οδηγία αναφέρει ότι Οι εν λόγω δηλώσεις και δικαστικές αποφάσεις δεν θα πρέπει να δημιουργούν την αίσθηση ότι το πρόσωπο αυτό είναι ένοχο. όμως το άρθρο 3 αναφέρει μόνο δηλώσεις και δεν αναφέρει τις δικαστικές αποφάσεις. Συμβαίνει όμως οι δικαστικές αποφάσεις στο κείμενο τους να σχολιάζουν πριν την έκδοση της απόφασης τον κατηγορούμενο εκφράζοντας τη γνώμη τους για τις υπό κρίση κατηγορίες. Η έκφραση όμως της γνώμης του δικαστηρίου με υπόνοιες ενοχής του κατηγορούμενου αποτελεί δημόσια δήλωση, πριν την έκδοση της απόφασης, δεν προβλέπεται από την ποινική δικονομία, εκφεύγει των δικαστικών καθηκόντων, δεν αποτελεί απόδειξη και τέτοιες δηλώσεις πρέπει να παραλείπονται από τις δικαστικές αποφάσεις. Η οδηγία αναφέρεται με σαφήνεια και στις δικαστικές αποφάσεις, στο άρθρο 3 όμως δεν αναφέρονται πούθενά οι δικαστικές αποφάσεις, έτσι θα σου πουν τα δικαστήρια δεν θέλει ο νόμος και τις δικαστικές αποφάσεις, διότι αν τις ήθελε θα το όριζε ρητά.

ΣΧΟΛΙΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 04 – «Βάρος Απόδειξης» στην Ποινική Δίκη

Από τη παράγραφο 1 του άρθρου προκύπτει ότι η προστασία των δικονομικών δικαιωμάτων του υπόπτου εκκινεί από το στάδιο της κλήτευσης του προς παροχή εξηγήσεων στο πλαίσιο προκαταρκτικής εξέτασης και δεν καταλαμβάνει είτε τυχόν προηγούμενες αστυνομικές ή ανακριτικές (υπό ευρεία έννοια) ενέργειες στο πλαίσιο π.χ. έκτακτης αστυνομικής προανάκρισης (άρθρο 243 παρ. 2 ΚΠΔ), είτε προηγούμενες ενέργειες της κλήτευσης σε παροχή εξηγήσεων όπως π.χ. την κλήση του ως υπόπτου προκειμένου να υποβληθεί σε διαδικασία αναγνώρισης, γεγονός το οποίο κατατάσσει το πρόσωπο σε έναν ευρύτερο κύκλο περισσότερων προσώπων που ενδέχεται να έχουν τελέσει μια αξιόποινη πράξη. Σε αυτό το πλαίσιο το ΕΔΔΑ με την απόφαση Deweer κατά Βελγίου της 27.12.1980 υιοθέτησε (βλ. παρ. 44) την ουσιαστική, παρά την τυπική, προσέγγιση της έννοιας «ποινική κατηγορία» και άρα την οριοθέτηση των εννοιών «ύποπτος» και «κατηγορούμενος». Έτσι, η διενέργεια κατ' οίκον έρευνας και κατάσχεσης επαγγελματικών αρχείων θεωρήθηκε από το ΕΔΔΑ στη συγκεκριμένη περίπτωση ως πράξη σε βάρος υπόπτου και όχι μάρτυρα (βλ. Eckle κατά Γερμανίας της 15.7.1982 βλ. παρ. 12 και 74), ενώ η κλήτευση του υπόπτου ως μάρτυρα, παρά το ότι από το υλικό της δικογραφίας προέκυπταν επιβαρυντικά στοιχεία που τον καθιστούσαν τουλάχιστον «ύποπτο» οδήγησε σε παραβίαση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη (βλ. Servet κατά Γαλλίας της 20.10.1997 παρ. 42). Θα έπρεπε ίσως να επεκταθεί η σχετική ρύθμιση σε κάθε δικονομικό στάδιο και ενέργεια που καθιστά το πρόσωπο «ύποπτο»

Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ-ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΡΘΡΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ	ΑΡΘΡΑ ΟΔΗΓΙΑΣ 2016/343/ΕΕ
Άρθρο 5	Άρθρα 1, 2 Οδηγίας
Άρθρο 6	Άρθρο 3 Οδηγίας
Άρθρο 7	Άρθρο 4 και 10 παρ. 1 Οδηγίας
Άρθρο 8	Άρθρο 6 Οδηγίας
Άρθρο 9	Άρθρο 8 Οδηγίας

Διατάξεις του ελληνικού δικαίου που παρέχουν το επίπεδο προστασίας της Οδηγίας 2016/343, ώστε δεν απαιτείται προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας

1. Άρθρο 4 §3 Οδηγίας => Άρθρο 2 περίπτ. β' ν. 2472/1997 και άρθρο 8 ν. 3090/2002
2. Άρθρο 5 Οδηγίας => Άρθρα 278 §2, 339 §2 εδ. α' ΚΠΔ και άρθρα 119 και 120 Π.Δ. 141/1991
3. Άρθρο 7 Οδηγίας => Άρθρα 223 §4, 273 §2 (το οποίο με το προτεινόμενο άρθρο 4 του σχεδίου προστίθεται στο άρθρο 31 §2 και έτσι καλύπτει πλέον και την προκαταρκτική εξέταση και συνεπώς όλη την προδικασία) και 99Α ΚΠΔ για την προδικασία, άρθρα 357 §4 και 366 §3 ΚΠΔ για τη διαδικασία στο ακροατήριο
4. Άρθρο 9 Οδηγίας => Άρθρα 341, 430-431, 435, 501 §1 εδ. τελευταίο ΚΠΔ (Αιτήσεις ακύρωσης διαδικασίας και απόφασης)